

Tára postala
piátto in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, St.
Baron L.

10. Telefon: 84. Előfizetés:
Havonta 110, negyedévre 300,
évre 600, egészévre 1200.
Földre: Havonta 2, negyedévre
6, egészévre 12.
KÉLET" a transilvaniai és b.
zeidőség egyetlen politikai napila.
ja. Cikkjeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ESZDŐ POLITIKAI NAPILAP

Bérmmentetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámber
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 62.

Ara 5 lej

Szombát, 1937. május 29.

5697. EV. XX. ÉVF.
SZIVAN 19. 119. SZAM

Vaida-Mihalache találkozó lesz a jövő héten Bucurestiben?

Ismét szóba került a nemzeti parasztpárti-vaidista megegyezés. Mihalache állítólag kijelentette, hogy nem tárgyal senkivel

Bucuresti, május 28. (Az Uj Kelet tud) Egyes lapok nyomán ismét szóba került a kérdés: vajon lehetséges-e a béke Vaida Sándor és a nemzeti parasztpárt között és ennek következményeképpen olyan Vaida-kormány alakítása, amelyben a nemzeti parasztpárt és a Frontul Românesc együttműködjenek. Ez a kérdés már Vaida bucaresti látogatása alkalmával felmerült. A jobboldali lapok azonnal éles támadásba kezdtek a Vaida-Mihalache kombináció ellen és igyekeztek Vaida szájába adni azt a megállapítást, hogy közte és az „elzsidósodott” nemzeti parasztpárt között a közeledés nem lehetséges többé. Másrészt viszont a demokrácia lapok is hangsúlyozták, hogy egy Vaida-Mihalache megegyezés csak abban az esetben képzelhető el, ha annak alapját a nemzeti parasztpárt demokratikus programja képezi.

Komolyan számolnak a Vaida-Mihalache kormány lehetőségével. A kérdés akkor lekerült a napirendről, hogy most ismét felbukkanják és megvitatás tárgyát képezze. A Tempo című lap mai számában tudni véli, hogy politikai körökben komolyan számolnak egy Vaida-Mihalache kormány eshetőségével. Ebben a tekintetben rövidesen olyan találkozás fog történni, amely szenzációt fog kelteni a politika világában.

Nem nehéz kitalálni, hogy a fővárosi lap a két pártvezér találkozására gondol. Vaida Sándor e pillanatban Kolozsváron tartózkodik, de vasárnap este visszautazik a fővárosba és ott is marad, hogy résztvegyen a restauráció évfordulója alkalmából az uralkodó tiszteletére rendezendő ünnepségeken, amelyeken, mint ismeretes, meg fog jelenni Moscovici lengyel köztársasági elnök is. Junius 8-ika utánra jelezte látogatását a fővárosban Hodzsa Milan cseh miniszterelnök, aki Tatarescu prágai vizitjét fogja visszaküldeni. Vaida keresni fogja az alkalmat, hogy Hodzsa Milannel, akivel együttesen harcolt a kisebbségi jogokért a magyar parlamentben, találkozhassekk.

Mihalache találkozót kért Vaidától? A volt miniszterelnök így előreláthatólag hosszabb időt fog a fővárosban eltölteni. Vaida múlt heti látogatása alkalmával vaidista körökből származó értesülések szerint Mihalache értésére adta Vaidának, hogy szeretne találkozni vele. Vaida kijelentette, hogy elvben nincs kifogása a nemzeti parasztpárt vezérével való eszmecsere ellen s így a találkozás a jövőhéten minden valószínűség szerint létrejön.

Az összejövetel kimenetele elé mindkét táborban nagy izgalom van, de bizonyos szkepticizmussal is tekintenek. A válasz óta szemben álló felek között tulságosan elmérgesedett a viszony, semhogy a vaidista és a nemzeti parasztpárti vezérkar között oly könnyű volna létrehozni a békés együttműködést. Másrészt

egy esetleges megállapodás maga után kell, hogy vonja a maniui fraakciónak a nemzeti parasztpártból való kiválását. Ami a kormányzasi programot illeti, Mihalache és Vaida Sándor között nem volna nehéz a megállapodás. Utóbbi beszédeiben Mihalache is hangsúlyozta, hogy a románok Romániáját kívánja megteremteni, másrészt Vaida ismételtén kijelentette legutóbbi beszédeiben, hogy a numerus valachicust a kisebbségek elnyomtatása és erőszakosságok nélküli fokozatosan akarja megvalósítani. A nemzeti parasztpárt a szélsőséges áramlatok teremtette atmoszférára nyomása alatt sokat engedett intranzigensen demokráta állásfoglalásából, Vaida Sándor pedig, midőn a nemzeti parasztpárttal való megegyezés gondolatát megpendítették előtte, állítólag így válaszolt:

— Adjanak egy olyan politikai formulát, amelyet elfogadhatunk úgy, hogy sem Mihalache, sem én nem leszünk hitszegők — és nincs kifogásom a megegyezés ellen.

A megegyezés tehát elvben lehetséges, ha gyakorlatilag megannyi súlyos és alig megoldhatóan látszó problémát is vet fel. Anynyi bizonyos, hogy a Vaida és a cuzisták közötti megállapodás sánszai az utóbbi időben végzetesen összezsugorodtak. A jobboldali pártok politikai együttműködésére a jövőben csak abban az esetben kerülhetne sor, ha az uralkodó történetesen a községi és megyei választások eredménye alapján a nemzeti parasztpártot hívná hatalomra. Ebben az esetben több mint valószínű, hogy a parlamentben azonnal egy fronton találkoznának Vaida, Cuza, George Bratianu és a másik szélsőjobboldali csoport, amennyiben az résztvenne a választásokon. Am abban a pillanatban, midőn a királyi kegy a jobboldali pártok valamelyikét hozná hatalomra a többiekkel szemben, a jobboldali front megszüntnek tekintendő. A kormányutódlás kérdése azonban egyelőre nem aktuális. Ahogyan azt már hónapokkal ezelőtt megírta az Uj Kelet, őszig komoly változás nem várható a belpolitikában. A legfőbb alkotmányos fórum minden

intézkedése nyilvánvalóan erre enged következtetni.

Az Informația című fővárosi lap a vaidistanemzeti parasztpárti közeledéssel kapcsolatban Mihalache nyilatkozatát közli, aki állítólag kijelentette, hogy nem találkozott és nem is fog találkozni Vaida Sándorral. A nemzeti parasztpárt nem tárgyal senkivel, csak saját erejében bízik, mert a legutóbbi választások világosan megmutatták, hogy ki mellett áll az ország közvéleménye. Ez a nyilatkozat azonban nem zárja ki a Vaida-Mihalache találkozás lehetőségét. Madgearu tegnap jelentést tett Mihalachenak a legutóbbi választások eredményeiről. Mihalache ezután Popovici Mihállyal, Potárcaival és Ghelmegeanuval tárgyalta, majd Ilfov megyébe utazott, választási körutrá.

Averescu Hitlerrel, Mussolinivel és Leon Blummal fog tárgyalni

Az Informația jelentése szerint Averescu rövidesen külföldre utazik és Berlinben Hitlerrel, Rómában Mussolinivel, Párizsban pedig Leon Blummal fog találkozni.

Letartóztatták Kruppot, a német ágyukirályt?

A Havas szerint a német nagyiparosok Schachthoz intézett memorandumukban elítélték Hitler négyéves tervét

Párizs, május 28. (Rador.) A Havas jelenti, hogy néhány héttel ezelőtt dr. Schacht, a német nagyiparosok részéről hosszú emlékiratot terjesztett a német kormány elé, amely elítéli a négyéves tervet és követeli az egész német gazdaságpolitika megváltoztatását. Ez az emlékirat hatalmas elkeseredést váltott ki a nemzeti szocialisták körében s hír szerint számos letartóztatás történt. Állítólag

letartóztatták Krupp von Halbachstein bárót is.

Párizs, május 28. (Rador.) A Le Matin római távirata szerint a Vatikán és a Harmadik Birodalom között megegyezés fog létrejönni, amely hivatva lesz helyreállítani a békét a két tényező között. A lap tudni véli, hogy jegyzékcsere utján fogják kiküszöbölni a surlódásokat.

Antonescu Delbosszal Párizsba utazott, hogy résztvegyen a Briand-emlékünnepeken

A kisantant külügyminisztereinek értekezlete

Genf, május 28. (Rador.) A népszovetségi tanács tegnapi ülésén Antonescu Victor román külügyminiszter szót hozza azon bizottság jelentéséhez, amely a nemzetközi terrorizmus leküzdésére összehívandó konferencia ügyét tanulmányozta. A román külügyminiszter többek között azt hangoztatta, hogy mint a kisantant képviselője, csak méltathatja a jelentés fontosságát a szóbanforgó kérdést illetőleg. Nagyértékű politikai tevékenysége által, eszközeinek hatékonyságával és békéltető magatartásával, a népszovetségi tanács meg tudta oldani azt a súlyos veszélyt, amit a marseillei merénylet idézett elő. Jugoszlávia legillusztrisabb vezérért, az európai béke ügyének egyik legjelentősebb védelmezőjéért vesztette el. A kisantant barátját és szövetségését, Franciaországot megfosztották Louis Barthoutól, egy nagy miniszterétől, aki egyike volt a legjobban tájékozott, legemelkedettebb szellemű és legmegértőbb embereknek. A három kisantant állam hódolatát kívánja kifejezni a népszovetségi tanács békéltető munkájáért, amit a merényletet követő-

leg kifejtett. Reméli a kisantant, hogy a javasolt egyezmények biztosítani fogják az államok együttműködését a terrorizmus ellen és megvédelmezik ezen járvány ellen az összes államokat.

Sandler felszólalása után elfogadták a nemzetközi konferencia összehívására vonatkozó javaslatot. Megjegyzendő, hogy a tanács által elfogadott szöveg a terrorizmus kérdésében V. V. Pella román jogtudós műve.

Genf, május 28. (Rador.) Antonescu, Krofta és Szubotics tegnap folytatták eszmecseréiket a kisantantot érdeklő kérdésekben. Tegnap este Krofta a kisantant tanácsának elnöki minőségében vacsorát adott, amelyen részt vettek Antonescu és Szuboticson kívül a három állam többi delegátusai is. Jelen voltak a vacsorán a Balkán-szövetség megbízottai is. Egyidejűleg genfi jelentés szerint Delbos és Antonescu ma este elutaztak Párizsba, hogy résztvegyenek a Briand emlékének szentelt ünnepségen. Az ünnepségen résztvesz Lebrun köztársasági elnök is.

VILAG TUKRE

Arthur Ruppin

(A berlini Schocken Veriagnál megjelent könyve: „Dreissig Jahre Aufbau in Palästina. Reden und Schriften“ alkalmából.)

Ruppinnak esztől kijut az ünneplésből mostanában. Tavaly a 60. születése napját ünnepelték. Ruppin azonban megugrott a tömjénezés elől Argentiniába. Ugy látszik, nem volt türelme a tőzstok meghallgatásához és még kevésbé a megválaszolásához. Inkább nekifeküdt a báró Hirsch-féle zsidó-telepek tanulmányozásának. El kell ismerni: ez kétségtelenül érdemesebb munka... Az idén pedig kisütötték róla, hogy most 30 éve kezdte meg a palesztinai tevékenységét. Ez nevezetes, sőt egyenesen historiai dátum, okvetlenül meg kell állni mellette. Hiszen ebből a ruppini munkából sarjadzott a cionista alapok gyakorlati tevékenysége. Ebből Tel-Aviv, a kvucák, a PLDC, a munkásbank. Ebből a Hadar hakarmel és az egyetem telkének megszerzése, a jemeniták bevándorlása és az Emek betelepítése. És ez még nem minden. Csak úgy kapásból sorolunk fel néhány példát arról, mi mindent teremtett Ruppin 30 év alatt. Közben elméleti munkát is végzett, nevezetes, sőt alapvető fontosságú könyveket írt. A világ zsidóinak első szociográfiáját például: Die Juden der Gegenwart-ot, amelyből az egyetemen kifejett lectori tevékenysége során Die Soziologie der Juden két hatalmas kötete fejlődött. Dzsámál basa kiutasítja Palesztinából; végre rendszerbe tudja gyűjteni a Sziria gazdasági helyzetéről és kilátásairól szóló jegyzeteit. Így születik meg a Syrien als Wirtschaftsgebiet. A német Kolonialgesellschaft adja ki és ma, 21 év után is rendületlenül standard work. A Balfour-deklarációja után elkészíti a zsidó országépítésnek minden problémáját átfogó tervét: Der Aufbau des Landes Israel-t.

A zsidóságnak tehát bőven van oka ra, hogy Ruppint ünnepelje. Ezuttal azonban hozzáalkalmazták az ünneplés módját a jubiláns természetéhez. Könyvet adtak ki a tiszteletére. Szép, schocken eleganciával és izléssel kiállított kötetet, amely a Ruppin emlékiratait, beszédeit, cikkeket gyűjti össze, — ama írásait és felszólalásait, amelyek a pelesztinai zsidó ország-10-én adott át a cionista Aktionskomiteenek. A befejező közlemény viszont 1935-építésre vonatkoznak. Az első helyen az a memorandum áll, amelyet 1907 novemberből származik. A luzerni 19. kongresszus előtt tartott beszámolója.

Ruppin homo novus volt cionista körökben, amikor a politikai cionizmust a gyakorlati palesztinai tevékenységgel egybekapcsolni óhajtó wolffsohni aera kiküldi Palesztinába és reá bizza a meglévő intézmények revízióját, nemkülönben a jövőbeni lehetőségek kivizsgálását. A Darwinizmuson kezdte a jeni Haeckel-Institut koszoruzza meg 1903-ban az egyik szociológiai művét, amelyből Somló Bódog is idézgetett cluj-kolozsvári jogbölcséleti előadásáiban. A statisztikán keresztül kerül először érintkezésbe a zsidósággal; vezet a berlini Verein für jüdische Statistik-et, szerkesztj a lapját és a kiadványait. Amikor a statisztikai eredményeit a Die Juden der Genervart első kiadásában könyvbe foglalja, még skepszissel nézi a cionista törekvéseket. A szervezőképessége, a tudása, a kereskedői rátermettsége és nem a cionista meggyőződése teszi tehát voltaképpen alkalmassá az A. C. megbízására. A beszámolója egészen új csapásokon halad. A zsidók csak akkor harcolhatják ki az autonómiájukat Palesztina

ÁJUS 28.

megfelelően fel- és marhapiacot mellett. Az árak poszthatók lesznek intézkedést az te- ségidény teljében sikra változnak. agyobb mértékben a fuvartavólság. enni, hogy az or- is szállitsanak

a kormány az a fővárost tar- te figyelembe a vi- érák csaknem ha- k anélkül, hogy a s megfelelő mér- kkor, midőn 100- rmány az adókat, kell a legnagyobb rmány egyébként külön rendőrséget s üzletek árainak

állított fel rdan

reggel Constantaba ohtján Lázár Her- er, aki az idén is bán a Constanta- at tette meg egye- n való hajózás te- chtklub ünnepéyes a kikötőbe való

tá- ett, ze- itó öltő xam

ez-

al- ey.

port hírek

a Nemzeti Bajnok- zámát — ez a hír nirea Tricolor mér- miután végleg el- or kiesett. Hivatal- ól, hogy a Consiliu- n „szóba fog kerü- se.

ri Olimpiában, Gaim sportkörökben tud- t, akik a szezon be- atól megválnak, van átékost a Ripensia Universitatea 400 telését a timisoarai is, a játékosok ré- merültek fel. Gaim zódne inkább, míg Satumare-Szatmára apia kapuját védésé- nat hónapra feiltü- sít, aki tiszteletlen g egyik tagjával.

adoni Arsenal egyik Kvamenn nevű lab- an egyesülete nem banforgó kitűnő ké- zősr.

és Lapkiadó R. B. Baron L. Fog 18. : 8-61.

RAT

Eredeti közlemény.

**„Járok, pihenek és eszem,
mint minden egészséges
ember...”**

Irja K. István kézdívasárhelyi iparos — s kérem sziveskedjenek részemre még egy leveget Gastro D-t küldeni, mivel ez a csodálatos szer kitűnően használta gyomorfájásom ellen. Lelkemből hálás vagyok Önöknek, mert a Gastro D segítségével, hosszas betegkedés után most ismét mozoghatok, alszom és eszem, mint minden egészséges ember”.

A kétkedők rendelkezésére áll a naponta beérkező köszönőlevelek tömege, amelyekből kitűnik, hogy minden reklám tulszerény a lelkesedéstől teli levelekhez és eme kiváló gyógyszer páratlan hatásához képest.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

területén, jelenti a megbízóinak, ha jelenléte, rosszul szervezett, sőt éppenséggel szervezetlen kisebbségről, amelynek gazdasági és kulturális súlya egyáltalán nem esik a latba, az ország döntő tényezőivé fejlődnek. A charter-eszmét valóságos kivégzi. Akkor sem valósulhatna meg, ha a török kormány hajlandóságot mutatna a megadására. A főképpen chaluk-kából élő és szétszórt zsidók privilegizálását meggátolná a mohamedán lakosság ellenállása és a nagyhatalmak vétője. Kijelöl egy országgrészt, amelyben kitaró és tervszerű munkával a zsidók 20 év alatt többségre emelkedhetnek, a birtokállomány túlnyomó részét is megszerezhetik és megteremtendő nemzeti szervezetük által félreérthetetlenül kifejezésre juttathatják, hogy önkormányzatot követelnek. A bevándorlás, a földszerezés, a kereskedelmi, ipari és közlekedési előretörés terveit rendre kidolgozza. Ez a terjedeleme kicsiny, de a problémák százait megoldó emlékirat klasszikus példája, a ruppini koncentrációnak.

Az A. C. csak e memorandum után bizza meg Ruppint az újonnan létesített Palesztina-hivatal vezetésével. Ez a hivatal lesz a modern Palesztina gyapontja; minden terv, minden egyéni és közösségi próbálkozás innen indul ki ezután, vagy legalább is itt vizsgálják meg és itt approbálják. Helene Hanna Thon a könyvhöz írt utószavában részletezően ismerteti a hivatal és a hivatal élén Ruppinn munkáját. A sikereiben jelentős szerepe van a Ruppinn ellentéteket elsimító és áthidaló egyéniségének. Így találja meg az együttműködés lehetőségét az Alliance Israelite Universelle és az ICA vezetőségével, így a jisiv zömét alkotó keleti zsidókkal és így tudja megteremtteni az állandó zsidó választott bíróságot, amelynek élén előköl és amelynek ítélete előtt mindenki meghajlik.

A világháború erőpróbáját a Ruppinn szervező és gazdasági képességei révén tudja megállani a jisiv. Konstantinápolyból irányítja a harcát a háborús viszonytagságok és a török hatóságok örökös es rosszakaratú beavatkozásai ellen, s mesteri ügyességgel teremtí el a nélkülözhetetlen alapot. Még terjeszkedési lehetőségeket is kihasznál. A háború befejezése óta tagja a cionista executívának, a gyarmatosítás munkája az ő részortja és a német zsidók palesztinai letelepedését is ő irányítja.

Thon a cionista vezető új típusát látja benne. A fantázia és a realizmus keveréke Ruppinn: A képzelete fennen szárnyal, nem marad azoké mögött, akik a zsidó nép jövőjébe látva, a cionizmust voltaképpen megteremtették. Viszont keményebben áll a valóság talaján és a tények iránti érzéke határt von a képzelete csapongása elé. Amikor 6 éves eredményes palesztinai munkával a minősítési listáján, 1913-ban, a 11. bécsi cionista kongresszuson, először lép a nyilvánosság elé és a frázisokat messze elkerülő referátumában megrajzolja a palesztinai zsidó telepítés eredményeit és pénzzel, munkával, áldozattal kialakítható jövőbeni formáját: egyszeriben feléje repesnek a szívek. És ezt a centrális és hivatalos szerepét a nagy általános és a nagy cionista átalakulások közepette is rendületlenül megőrizte. (t. t.)

Az angol kormány a parlament meghallgatása nélkül akar határozni Palesztina ügyében

Julius második felében jelenik meg a királyi bizottság jelentése és az angol kormány határozata. Az angliai cionista szervezet a bevándorlás korlátozása és a kantonizálási tervek ellen

Brodetsky professzor és Ben Gurion londoni beszédei

London, május 28. Az angol alsóház legutóbbi ülésén fontos nyilatkozatot tett Ormsby Gore gyarmatiügyi miniszter a királyi bizottság jelentésével és a palesztinai helyzettel kapcsolatban.

Mander képviselő interpellációjában kérte a gyarmatiügyi minisztert, nem tartja-e szükségesnek, hogy lehetővé tegye a parlament számára a királyi bizottság jelentésének megvitatását, mielőtt a kormány végleges határozatot hozna ebben az ügyben.

Ormsby Gore: Nem tartom szükségesnek. A kormány azt tartja kötelességének, hogy világosan meghatározott irányvonalakkal lépjen a parlament elé ebben az ügyben. Ezért céltalan a parlamenti vita a kormány jelentésének megtétele előtt.

Morrison képviselő: Számíthatunk-e arra, hogy a királyi bizottság jelentése még július 11-ike előtt megjelenik?

Ormsby Gore: Lord Peel, a királyi bizottság elnöke azt hiszi, hogy június 20-ig a bizottság összes tagjai alá fogják már írni a jelentést. Ennek megtörténte után a jelentést nyomban átnyújtják a kormánynak és a kormány haladéktalanul leszögezi határozatait s a királyi bizottság jelentésével együtt közli a szöveget.

A gyarmatiügyi miniszter ezután a palesztinai közbiztonsági viszonyokról szólva megállapította, hogy ebben a tekintetben lényegesen javult a helyzet.

A fenti parlamenti tudósításból az derül ki, hogy

az angol kormány el akarja kerülni, hogy Palesztinára vonatkozó terveire bármely nyomást, vagy befolyást gyakoroljon a parlament plénuma.

A gyarmatiügyi miniszter attól tarthat, hogy az angol parlament, amely többségében a cionista építők munkája híve és szinte egyöntetűen elítélte eddig a gyarmatiügyi hivatal Palesztina-politikáját, nem fog hozzájárulni a zsidó Palesztina megtelepedésének tervéhez, amit az ország kettéosztása hozna magával.

Áttelepítik a zsidó zónában élő arabokat?

Kairo, május 28. A „Mokattam“ című egyiptomi napilap iraki arab politikusokkal folytatott beszélgetések alapján újabb részleteket közöl Palesztina állítólagos kantonizálásának tervéről. Eszerint a zsidó kanton Tel-Avivtól Gedeárig terjedne és magában foglalná Jezreel völgyét a judeai hegyekig. Az arab kanton Jaffa, Gaza és Beer Seba vidéke volna Haifaig. Szafed, Haifa és Ako koronagyarmat, míg Jeruzsálem és Betlehem nemzetközi zóna volna. A lap szerint az angolok arra is gondolnak, hogy

a zsidó kanton területén élő arabokat áttelepítik az arab országgrészebe és azoknak az araboknak az áttelepítésére, akik azt kívánják, ötmillió fontot iránnyozza el a palesztinai kormány, saját költségvetési fölöslegéből.

A palesztinai arab lapok szerint a királyi bizottság állítólag a zsidó bevándorlás korlátozását fogja javasolni a zsidók által szerzett és kolonizált területek befogadóképességének megfelelően. A lapok azt is tudni vélik, hogy az arab államok királyi, Abdullah kivételével, ellenzik Palesztina egy részének Transzjordániához való csatolását.

Ezeket a híradásokat természetesen a legnagyobb fentartással kell fogadni, annál is inkább, mivel minden jel arra mutat, hogy sem arab, sem zsidó részről nem tudnak bizonyosat a királyi bizottság, illetőleg az angol kormány terveiről és csak feltevésekre támaszkodnak az erről szóló különböző verziók.

Az angliai cionista szervezet évi konferenciája

London, május 28. A napokban zajlott le Londonban a nagybritanniai és írországi cionista föderáció 37-ik évi konferenciája, amelyen több mint négyszáz delegátus vett részt. Dr. Weizmann Chaim levélben fejezte ki sajnálkozását afelől, hogy nem vehet részt a konferencián, miután orvosi rendelkezésére külföldön tartozkodik. Ez a konferencia — írja levélben Weizmann — nagy nehézségek és súlyos nyomás idején ül össze. Keveset tudhatunk arról, hogy mit hoz a

hoínap és háládatlan feladat volna jóslásokba bocsátkozni. Tudom azonban, hogy angliai cionista barátaink álhatatosak lesznek a cionista ügy védelmében. Ha egységesek vagyunk, nincs okunk a félelemre, mert végző fokon töltünk függ a mi jövőnk.

A konferenciához viscount Herbert Samuel, Ben Zvi, a Vaad Leumi elnöke és számos külföldi cionista szervezet intézett üdvözlő leveleket.

Az angliai cionisták csalódása

Rev. J. K. Goldbloom elnöki megnyitójában az angol birodalom zsidó lakosságának hódolatát fejezte ki a megkoronázott királyi pár iránt és ama reményének adott kifejezést, hogy az új király védelme alatt erőteljes fejlődés korszakát fogja élni a Zsidó Nemzeti Otthon. Azokra a sajtójelentésekre vonatkozólag, amelyek szerint a palesztinai zsidó építők munkája, illetőleg a zsidó nemzeti otthon területének korlátozására gondolnak illetékes tényezők, az angol cionisták kijelentik, hogy azonosítják magukat a cionista Akcionus Comité határozataival és az egész zsidó nép minden erejével küzdeni fog az ilyen tervek ellen. Az angol cionistákat mélyszégyenű csalódással tölti el a palesztinai közigazgatás magatartása a zavargások ideje alatt és a certifikátok számának súlyos megrövidítése, ami nem tekinthető másnak, mint engedménynek a zavargásokért felelős arab vezetők részére. Az angol cionisták fentartás nélkül helyeslik az executív azon határozatát, amellyel visszautasította a certifikátokat.

Brodetsky professzor beszéde

Brodetsky professzor politikai expozéjában élesen bírálta a mandátárius hatalom Palesztina-politikáját, kijelentvén, hogy a

mandátum végrehajtása helyett mindig csak interpretáltak és most is hasonló művelet készül. A kormány Palesztina-politikája nem törekedett arra, hogy előmozdítsa a zsidók és az araboknak közös hazafiságát és nem segítette elő az ország természeti kincseinek legjobb módon való értékesítését. A legutóbbi certifikátkvótáról szólva, Brodetsky kijelentette, hogy méltóságtelebbsébb lépés lett volna a kormányra és a zsidóságra nézve egyaránt, ha a kormány egyáltalán nem ad ki certifikátkvótát, semhogy ilyen nevéteges mennyiséget dobjon oda a Jewish Agencynek. Rossz bevezetés ez abba a periódusba, amelyet a királyi bizottság jelentése hivatott megnyitni.

Brodetsky ezután azokkal a tervekkel foglalkozott, amelyek egy zsidó és egy arab állam létesítéséről szólnak és utalt arra a régi vitára, amely a zsidó állam kérdése körül folyik évek óta zsidó körökben.

— Elismerem, — mondotta Brodetsky — hogy mi sem volna kedvesebb számomra, mint egy zsidó állam, ha az lehetséges. A zsidók épügy igényt tartanak államiságra, mint minden más nép. De egy államhoz megfelelő számu népesség, terület és szuverenitás kell. Mi csak azt mondhatjuk, amit az Akcionus Comité határozott Jeruzsálemben: Mi nemzeti otthon akarunk felépíteni Palesztinában és nem fogjuk hagyni magunkat semmilyen más manővertől megtévesztetni. Mi csak azt mondhatjuk:

tegyétek meg 1937-ben azt, amit 1936-ban ígértetek. Hajtsátok végre a mandátumot úgy, ahogy azt Lord Balfour és Lord Cecil fogták fel: „Judeát a zsidóknak!”

Brodetsky után Dávid Ben Gurion, a Jewish Agency executívájának elnöke emelkedett szólásra, aki rámutatott arra, miéért utasította vissza az executív a kétszázhusz certifikátot, amit a németországi bevándorlóknak kivül adott a kormány az Agencynek Hangsúlyozta, hogy

a bevándorlás a cionizmus lelke, ez a certifikátkvóta pedig súlyos sértés a cionizmus ellen.

Palesztina állítólagos kettéosztásának terével kapcsolatban Ben Gurion kijelentette, hogy időszerűtlen és veszedelmes minden vita ma erről a kérdéssel, mert más, veszedelmesebb dolgok vannak, amelyek a legnagyobb figyelmet igénylik. Elsősorban a bevándorlás korlátozásának veszedelme ellen kell harcolni.

Erővel az örültek házába akartak dugni egy épelméjű fiatal embert

Legfőbb ideje volna a szatmári zsidókórházat átadni rendeltetésének

Szatmár-Szatmár, május 28. Felháborító eset foglalkoztatja Szatmár zsidó társadalmát. Néhány nappal ezelőtt Grosz Ernő 21 éves szabósegéd az uccán elájult s a mentők beszállították a kórházba. Ott magához térítették és egy napi ápolás után a gyengesérvetű fiatal embert lábraelitették. Ekkor betegszobájában felkereste őt a kórház tagbuzakadt portása. Felszólitotta, hogy szedelőzködjen, mert vizik az elmemeleggel. Grosz kétségbeesetten tiltakozott. Hangoztatta, hogy épelméjű és orvost kívánt, aki megvizsgálja. A portást annyira felingerelte Grosz ellenkezése, hogy a szerencsétlen fiatal embert véresre verte. Letépte a földre és az apaca nővérek szemelátára addig ütötte-verte, amíg a vézna fiatal ember el nem vesztette eszméletét. A verésben a kórházi szolga is közreműködött.

Az apácák sirva könyörögtek a portásnak, hogy ne bántalmazza Groszt, mert még gyenge az előző napi ájulástól, mire a portás ezzel intette el az apácák kérését: „Legalább kevesebb lesz egy zsidó kommunistával.”

A véresre vert szabósegéd végül eszméletét vesztette, erre bedobták egy kocsiába és beszállították az elmemeleggel. A történet után 24 óra múlva megjelent az elme-

megfigyelő orvosa és megállapította, hogy Grosz Ernő épelméjű. Grosz azonnal hazahozták. Első útja dr. Borgida József ügyvédhez vezetett, akinek elmondta kálváriáját és megmutatta még friss sebeit. Megbízta az ügyvédet, hogy tegye meg a bíróvádi feljelentést a brutális kórházi személyzet ellen, ami az orvosi látlevél beszerzése után meg is fog történni.

Ez a felháborító eset már öntudatra ébreszthetné végre Szatmár azon zsidóit is, akik eddig távollattartották magukat a zsidókórház akcióitól és nem siettek adományokkal hozzájárulni a zsidó kórház megnyitásának lehetőségéhez. Legfőbb ideje volna, hogy a város és vármegye zsidósága saját kórházzal rendelkezzen, ahol a zsidó betegeknek holmi paraszt portások nem vágthatják szemükbe azt a „főenjáró bünt”, hogy zsidók.

Grosz Ernőhöz hasonló eset is történt a napokban a városi főorvos hivatal az elmemeleggel ujalta Mészáros Mátyas 48 éves gyárimunkást, akit apósa jelentett fel, hogy elmebeteg. Após és vő ugyanis hádlábon állanak és a vő, egy átmulatott éjszaka után, hangos botrányt rendezett apósa házában. Mészáros 24 órai megfigyelés után hazaküldték. Megállapítást nyert, hogy Mészáros Mátyas teljesen épeszű.

VI-ik Goldmark szimfónikus koncert

junius 9-én

Dirigens: FISCHER VILMOS

Program: Beethoven, Haydn, Hamerik, Smetana, Schubert.

**GILLETTE
KEK PENGE**
HOSSZVÁGÁSSAL

Keleményebb élű
Élesebb élű
Ellenállóbb élű
Tartósabb élű
Jobban borotvál!

Meghosszabbították a sékelakció terminusát

CLUJ-KOLOZSVAR, május 28. (Az Kelet tud) A Zsidó Nemzeti Szövetség központja táviratilag közli, hogy az exekutívó hozzájárulásával június 7-ig meghosszabbították a sékelakció végső terminusát. Az országos sékelbizottság nyomatékosan kéri az összes helycsoportokat, cionista pártokat és ifjúsági szervezeteket hogy minden erejük latbavetésével a legenergikusabb pótakciót folytassák le, a legsürgősebben, a sékelakció méltó sikerének biztosítására. Sohasem volt oly nagy jelentősége a sékelakciónak, mint a cionista mozgalom e sorsdöntő évében. Erre gondoljon minden lelkiismeretes cionista kötelességének teljesítésében.

A csunya
szinesedéstől
megőrjíti fogait az

megértést iránta. Multkoriban egy öreg házaspár közös öngyilkossága után a coroner olyan szörnyű kijelentéseket tett, hogy a fiuk magaviseletéről, hogy a chicesteri püspök — ez száz esztendeje nem fordult elő Angliában — kiközösítette a fiatalembert az anglikán egyházból.

Visszont igaz, hogy a „halál bírāja“ néha dicsér is. Ez főleg baleseteknél fordul elő, amikor a coroner lelkes szavakkal méltatja az egyik vagy másik tanu önfeláldozó fáradozását. Körülbelül egy évvel ezelőtt a coroner egy szenzációs bünper középpontjába került. A rendőrség nem látott gyanus körülményeket, de a „coroners inquest“-en kiderült, hogy az egyik tanu: Mrs. Waddingham nevével ápoló megmérgezte a betegét. Ennek alapján meg is indult a bűnvádi eljárás. A gyilkossággal vádolt ápolónő mindvégig tagadtabinósságát, de halálra ítélték. Az aszszony kivégzésénél emlékeztető timentések zajlottak le.

Furcsa jelenetek a bitófa alatt

Minden városnak, minden nagyobb területnek külön „coroner“-e van. Régebben ezt a tisztséget, amelyet méltán a világ legszomorúbb hivatásának neveznek, bármilyen, önálló háztartással rendelkező adófizető polgár betölthette. Most azonban már jogi végzettséget vagy orvosi ismereteket követelnek meg a coronertől, aki azonban továbbra sem tagja a bírói testületnek, hanem választott hivatalnok. A halottkém szerepét is ő tölti be, de a halál megállapítása csak furcsa vizsgálóbírói és ügyvézi tevékenységének egyik mozzanata. A bírói ítéleteit törvények szabályozzák, a coroner minden megkötöttség nélkül összegezi ténymegállapításait és indokolásában szabadon érvényesítheti saját felfogását. Tragikomikus feladatot teljesít a kivégzéseknél. „Megjártassa“, mintha nem is ismerné a történeteket és a bitófa alatt, pár perccel a halál bekövetkezése után, megindítja „nyomozását“, hogy a kivégzett ember miért halt meg. Kihallgatja az ügyészt, faggatja a hóhért, alaposan szemügyre veszi az „áldozatot“, végül megállapítja, hogy a halál oka törvényesen végrehajtott halálos ítélet volt...

A kísértet becsvágya

Ép az utolsó hetekben néhány coroneri ténykedés megint általános felzúdulást keltett. A fiatal lord Morris (akinek semmi köze sincs a Morris-autók gyárosához, lord Nuffieldhoz, hanem egy peerségi kapott új-fundlandi miniszterelnök fia) valóban a közhangulatot fejezte ki, amikor nekirontott a coronereknek és azt követelte, hogy amennyiben szükség van ilyen nyomozásokra, bízzák a rendőrségre vagy a rendes bíróságra, ne pedig olyan kísértetszerű jelenségekre, akiknek legnagyobb becsvágyuk embertársaikat elviselhetetlen erkölcsi felelőséggel terheli. A kormány képviselője is elismerte, hogy a coronerek „moralizálása“ és megbélyegző kitanításai károsak és fölöslegesek, de az intézmény megszüntetését nem ígérhette meg. 1131 óta szerepel a „coroner“ az angol közéletben, ezerszentes hagyományokhoz pedig jóban-rosszban — ragaszkodnak az angolok. (R. L.)

Mint a nádszál

Rebeca West világsikerül regénye a mai nőről (332 lap) 132 lej LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvétellel. Kérjen ingyen jegyzéket az új könyvekről.

Dr. ing. O. Bocancea (prof. Cezar Popescu)

DICTIONAR INDUSTRIAL

german-roman. Deutsch-romän. Wörterbuch f. Industrie und Gewerbe. Az összes szakok és iparágak teljes szótára. 300 lap. Portóval együtt utánvétellel 180 lej LEPAGE-nál, Cluj.

Gróf Bethlen István kijelenti, hogy hisz a magyarországi zsidókérdés békés megoldásában

A volt miniszterelnök érdekes nyilatkozata a Pesti Futárban

Budapest, május 28. Nádas Sándor, a kitűnő budapesti közíró, a Pesti Futár számára intervjut kapott gróf Bethlen István volt miniszterelnöktől. Bethlen, nyilatkozatának nagyobb fele a zsidókérdéssel foglalkozik s ezt érdekesnek tartjuk mi is közölni. Külpolitikai kérdések után tér át a zsidó problémára az újságíró:

— Most pedig, ha megengedi, kegyelmes uram, áttérhetünk a zsidókérdésre. Vannak zsidók, akik szomorúak lettek, a multkori beszédőtől és vannak dühös antiszemiták, akiknek szintén nem volt szájkizse szerint való. És megfordítva ugyan ez áll.

Le kell szerelni a harcias antiszemitizmust

— Nem csodálkozom — felelté Bethlen mosolyogva — az ilyen objektív beszédőtől, mely nem akar senkinek kedvezni, mindegyik fél kiszedi azt, ami neki kedves vagy nem kedves és elfogulva szereti, vagy kritizálja. Két mondatban megmondhatom, mit akartam mondani. Zsidókérdés van, mert a lelkekben van. És miután a kormány is erre az álláspontra helyezkedett, probléma, melynek megoldását keresni kell. A megoldást csak nyugodt fejlelet lehet megtalálni, gyűlölet nélkül. Tehát a harcias antiszemitizmust le kell szerelni.

— Hogyan kell leszerelni?
— Ártalmatlanná kell tenni, úgy kell kezelni ezt a kérdést, ahogy én kezeltem, tíz év előtt.

— Nem feltűnő, kegyelmes uram, hogy a numerusz klauzusz dacára és annak ellenére, hogy a zsidó bankok és vállalatok a legteljesebb mértékben megértették az idők szavát s az évek folyamán kinyitották kapuikat az állásra szoruló keresztény fiatalok előtt, az antiszemitizmus mennyi engedett volna dühéből, hanem mind vadabb lesz?!

Ama bizonyos galiciáiak

— Igen, ez így van, de ezt mesterségesen szítják. Gömbös kormányrajutása előtt ez a kérdés ki volt véve abból az agresszív és heves légkörből, melyben ez ma újból tárgyalatik. Mi ennek a magyarázata? Csak az, hogy a Gömböst megelőző kormányok tudatosan megnyugtató irányban dolgoztak, a Gömbös-kormány pedig tudatosan az ellenkezőjét cselekedte.

— A helyzet az, hogy a keleti irányból való bevándorlásokat, tekintettel a helyzetre, meg kell szüntetnünk. A rendőrségnek ezen a téren nagy nehézségekkel kellett megküzdeni, ugyanígy nehéz megfogni a belépődködöt, aki elbujik. Részben pedig mindig akadt egyeseknek pártfogójuk, mindenféle társadalmi rétegből (mosolyog) valláskülönbség nélkül. Azt mondatnám, hogy a zsidók legkevésbé protekcionálnak galiciáit, sőt, igen helyesen, tiltakoznak ellene, hogy bejöjjenek. Ez így van és érthető.

Mit csinálnak a zsidók

— Kegyelmes ur, ön a legnagyobb kópnya a magyar közéletben, mondja meg, mit csinálnak a zsidók? Hiszen ők nem vettek el senkitől gazdasági pozíciókat,

maguk kreálták bankjaikat, vállalataikat!

— Hát kérem, voltak itt a multban igen komoly gazdasági kezdeményezések. Széchenyi István csinálta az első hengeralmot, Fáy András az első pesti takarékpénztárt. Én azt hiszem, nem lesz zsidókérdés, ha újra lesznek Széchenyiek és Fáy Andrások.

— De itt a zsidók keveset tehetnek. Tessék elhinni, ők szívesen vennének fel a bankba és a gyárba Fáy Andrásokat és Széchenyieket.

— Csak ez a megoldás, menjenek be az uri keresztény fiuk a Weisz Fülöphöz és a gyárakba. Én a hitbizományi reform kapcsán tartott beszédemben megmondtam, miért ne volna lehetséges, hogy X. Y. hitbizományos elhelyezkedjen magyar gazdasági vállalatoknál!

— Szemükre vetik a zsidóknak, hogy mindenhol ott vannak és költenek, helyesebb lenne, ha eldugnák jövedelmüket, nincs abból haszna az országnak, ha emberek keresnek és költenek?

A halottak bírāja s a közép-kor szelleme a modern Angliában

Az angol konzervativizmus nem tudja megszüntetni az évszázadok óta elavult intézményt

Megint rohamra indultak a „coronerek“ ellen. A támadás elviharzott, a coroner marad! Pedig Lord Morris, az angol felsőház egyetlen gyakorló ügyvéd tagja, kiméltelen vadakat emelt a nyolc évszázados intézmény ellen és a Lordok Házában szokatlan szenvedéllyel „tűrhetetlenségnek“ bélyegezte a coronerek egyes megállapításait.

A halottak bírāja

Sok angol jelenség érthetetlen a külföldön, de az a felsőházi vita talán a legérthetlenebb. Sehol a világban nincs az angol coronerhez hasonló hivatal. A szótár — mit tehet egyebet — halottkémnek fordítja a lefordíthatatlan kifejezést, de ezzel még csak meg sem közelíti az igazságot. A coroner nemcsak halottkém, hanem a halottak bírāja! Bűntétést nem szabhat ki, de szavaival itél élok és holtak felett. Hivatása arra kényszeríti, hogy kiméltetlenül feltárja a legrejtettebb emberi tragédiákat. Zord kérdéseivel feltépi a férjüket sirató özvegyek sebeit, felelősségre vonja a gyermeküket gyászoló anyákat, árvákat vallat, hogy miért vésztek el apjukat.

Egy és angol törvény szerint, ha a halál nem természetes uton következik be, a coroner működésbe lép. Baleset, bűntény, avagy öngyilkosság egyaránt hatáskörébe tartozik. A temetésre csak az ő ítélete adhat engedélyt. Valamikor a coroner még jelentősebb szerepet töltött be. Mint neve is jelzi, a coronát képviselte minden olyan ügyben, melyen a király — vagyis középkori fogalmak szerint az állam — valamiképpen érdekelve volt. A történelmi fejlődés során átalakult a coroner fogalkozása, de a halottak bírodalmában ő maradt az ur.

Igazán elemében az öngyilkosságoknál van a coroner. Az angol törvénykönyv sze-

— Aki könnyen keresi a pénzt, az könnyen is adja ki. Senki olyan könnyen nem keres, mint az angol, ennek köszöhető, hogy Angliában olyan nagy a forgalom és az élet. Az angol az egész világon keres. Hogy Magyarországon is hasonló esetek léteznek, azon nem lehet se csodálkozni, se megbotránkozni. Egyenesen kívánatos, hogy az a pénz forogjon, munkát, megélhetést adjon.

— Én azt mondom, ha a zsidók szeretettel közreműködnek abban, hogy a keresztény társadalom jövője, megélhetése javuljon, óriási szolgálatot tesznek nemcsak maguknak, hanem az országnak is. Az atmoszféra nyugot fog javulni, na a keresztény társadalom látni és érezni fogja, hogy nem idegenkednek a zsidók attól hogy ezt a nagy kérdést segítsenek megoldani. És nincs is kétségem, hogy a jóakarát meg van és azok, akiknek módjukban van és akiknek alkalmuk van rá, tisztán látják a helyzetet és együttéreznek velünk.

rint az öngyilkosság — büntett. A halottak tete következményei alól csak a coroner ítélete mentheti fel. Ha szándékos öngyilkosságot állapít meg, a hátramaradók gyakran elvesztik nyugdíjogosultságukat és a reakur váró biztosítási összeget. Ma már ez csak ritkán fordul elő. Legtöbbször a coroner egy szörnyű, lélektipró tárgyalás után kimondja „Sulcide whik unsound mind“. Vagyis, hogy az öngyilkos pillanatnyi elme-zavarában követte el tetteit. Ez az ítélet a felmentést jelenti a halott, de nem mindig az élok számára.

A coroner tudmílik nem elégszik meg az- zal, hogy felfrissítse a halál közvetlen okát, hanem aprólékos vallatással felderíti a tragédia hátterét. Házastársak egymáshoz való viszonya épügy érdeklí, mint a szülők magatartása gyermekeikkel szemben. Belegázol a családi élet titkaiba, felidéz rég elfelejtett szavakat, jelentéktelennek látszó epizódokat. Mindebből szövi azután össze ítélete indokolását, mely gyakran a legsúlyosabb szavakkal bélyegzi meg családtagok, rokonok, barátok közvetlen vagy közvetett szerepét a tragédiában.

A középkori intézmény zordsága

Ép ez a megfélebezhetetlen coroneri kijelentés az, mely újra és újra rohamra indítja a közvéleményt a középkori intézmény ellen. Igaz, hogy az indokolás megállapításainak nincs büntetőjogi következményük (kivéve a tényleges bűntényeket), de vajjon hogyan illeszkedik be a társadalomba az az özvegy, akiről a coroner a nyilvánosság előtt kijelentette, hogy könnyelmű életmódjával, kacérságával halálba kergette férjét. Vagy hogyan éljenek tovább azok a szülők, akiknek a coroner szemébe mondta, hogy megérdemelten érte őket gyermekük pusztulása, mert nem tanusítottak kellő

Elrabolták és Németországba hurcolták Wichmann danzigi szocialista képviselőt

VARSO, május 28. (Rador.) A Havas jelentése szerint jólétesült danzigi körök állítása szerint Wichmann szocialista képviselőt, akit kedden letartóztattak, Németországba szállították. A danzigi rendőrség csak annyit hajlandó közölni, hogy Wichmann nincs a városi börtönben. Wichmann letartóztatása úgy ment végbe, hogy német rendszámú autó tartóztatta fel a nyílt utcán és az abban ülők felkérték, kövesse őket. Wichmann ellenszegült, mire egy danzigi rendőrségi autóba ültették és azóta nem tudni róla.

Elütött egy autóbust és kisiszlott a bucuresti-oradeai gyors egy Brassó melletti utkereszteződésnél

Hat halottja, hét halálos és tizenöt könnyebb sebesültje van a tragédiának

Brasov-Brassó, május 28. (Az Uj Kelet tud.) A Brasov-Brassó melletti Apáca és Földvár állomások között borzalmas méretű vasúti szerencsétlenség történt. A Bucarestből Oradea-Nagyváradra igyekvő 402. számú gyorsvonat a két állomás közötti egyik sorompónál eküött a sínpáron keresztül haladó autóbust. A sorompó nem volt leeresztve és az autóbust nagy sebességgel igyekezett túljutni a sínpáron. A kanyarodónál beforduló gyorsvonat azonban elkapta az autóbust hátsó részét és félkilométernyi távolságra hurcolta magával.

Az összeütközés következtében a gyorsvonat mozdonya és az utána következő első kocsi kisiszlott. Az utasok között óriási pánik tört ki. Az első pillanatok ijedelme után azonnal Apáca állomásról telefonáltak Brasov-Brassóba, ahonnan rövid idő múltán kiérkezett a mentő küldetmény.

Az autóbust és a kisiszlott kocsit romjai alól hat holttestet, hét halálosan sebesült és tizenöt könnyebb sebesültet mentettek ki.

A halottak közül öt az autóbust utasa volt. Az utasok a székelyföldről igyekeztek a szépsiszentgyörgyi Okland autóbustársaság egyik kocsiján Brassó felé. Négy asszony meghalt, az ötödiknek a vonat mind a két lábát levágta. Mire a súlyosan sebesültet Brassóba szállították, a vonaton meghalt. A déli órákig a következő halottak személyazonosságát sikerült megállapítani: Ciciu Mária Cataní községből, Kelemen Anna temesvári, Molnár Róza temesvári, Molnár Johanna temesvári, Bo-

ros Anna csikmegyei lakosok. Két hullakilétét még nem állapították meg.

A CFR vezérigazgatósága bizottságot küldött ki a helyszínre, melynek tagjai Munteanu, Koller és Negoita mérnökök voltak. A vizsgálat megállapította, hogy a gyorsvonat érkezését idejében jelezték és azt a pályőrnek meg kellett volna halallania és le kellett volna eresztene a sorompót. A pályőrre őrizetbe vették. Gheorghe Bogdan, az autóbust sofőre haldoklik. A forgalom Brassó és Segesvár között két és félórán át szünetelt.

Könyvek Folyóiratok Diszertációk

a legmodernebb kivitelben készülnék a

FRATERNITAS

Könyv- és Lapkiadó Részvénytársaság nyomdájában Cluj, Str. Barza L. Pop 10. Telefon: 8-61.

A Keren Kajemet újból kiadja a jelszót: Fel Felső-Gallileába! A Hule környéke körül a telepítéseknek virágzó koszorúját alkotja megteremtési, egy összefüggő zsidó területet Daganjától Mentulláig. Ez a leghatásosabb felelet Erec Jiszraél földarabolásának tervére.

KÖZGAZDASÁG

Sorozatos intézkedések a spekuláció letörésére

Bucuresti, május 28. A Tempo híradása szerint Tatarescu lakásán tegnap este újabb értekezlet volt, amelyen a kormány több tagja vett részt Inculectal az élén. A spekuláció letöréséről volt szó.

Az ipar és kereskedelem minisztérium bizottságot jelölt ki a spekuláció letörésére. A bizottságban helyet foglalnak az ipar és kereskedelmi, földművelésügyi, belügy-, közmunkaiügyi minisztériumok képviselői, a CFR megbízottja és a főváros egy dele-

gátusa. A bizottság ma tartja alakuló ülését.

A Capitala szerint a belügyminisztériumban rövidesen több értekezletet tartanak a karhatalom képviselői a spekulációt megakadályozni hivatott intézkedések alkalmazása végett.

A Tempo jelenti, hogy ma közzétett intézések az összes prefektusokhoz a spekuláció letörése végett hozott intézkedések alkalmazása érdekében.

A Banca Nationala hivatalos devizavételi és eladási árfolyamai

A Banca Nationala május 25-vel az alanti devizavételi, illetve eladási árfolyamokat állapította meg. Az első szám a vételi, a második az eladási árfolyamot jelenti, a 38 százalékos felár beszámításával.

Aranyfont	1,122.77 lej
Aranydollár	230.71 „
Arany svájci frank	44.52 „
Francia aranyfr.	9.04 „
Angol font	677.58—698.28 „
Egyiptomi f.	685.07—712.67 „
Paelsztinai f.	674.03—694.73 „
Dollár	137.31—141.45 „
Török font	107.64—110.83 „
Holland forint	73.71—77.16 „
Eszti korona	36.92—38.99 „
Svéd korona	34.50—35.88 „
Norvég korona	33.12—34.50 „

Dán korona	29.67—31.05 „
Svájci frank	31.12—31.74 „
Belga	23.05—23.46 „
Francia frank	6.07—6.35 „
Olasz lira	7.172 „
Escudo	5.87—6.56 „
Cseh korona	4.76—4.90 „
Finn márka	2.76—3.17 „
Dinár	2.89—3.05 „
Léva	1.10—1.22 „
Zloty	23.75 „

A negociábilis devizák árfolyamai:

Reihsmark	34.64—34.87 lej
Schilling	27.07—27.20 „
Pengó	26.35—26.62 „
Cseh korona	5.33—5.36 „
Drackna	0.84—0.85 „

A kontingentálás alól mentesített áruk után is fizetni kell a kontingentálási illetéket

Ismeretes, hogy a kormány minisztertanácsi jegyzőkönyvet készített elő, amely számos importcikket, így többek között a pamutfonalat és gyapjufonalat is, mentesíti a kontingentálási megszigorítások alól. A minisztérium eleinte úgy határozott, hogy az e cikkek után eddig szedett kontingentálási illetékekből származó jövedelem pótlására más illetékeket léptet életbe, azonban újabb jelentések szerint a kontingentálás alól kivont importcikkek után ezután is fizetni kell majd a kontingentálási illetéket.

84 tizezer katasztrális holdnál nagyobb földbirtok van Magyarországon

A Központi Statisztikai Hivatal most adta ki több, mint 660 oldalas kötetben „Magyarország földbirtokosai és földbirtokosai” címmel és „Gazdacimtár” alcímmel azoknak a hazai földbirtokosoknak teljes névsorát, akiknek legalább 100 katasztrális holdnyi földterület van birtokában. Az új Gazdacimtár szerint 84 olyan birtokosunk van, — közöttük nemcsak természetes személyek, hanem állami és más jogi személyek is, — akiknek földbirtoka legalább tizezer katasztrális hold, 118 olyan birtokos, akinek birtoka 5000—9999 hold között van, 225 birtokos van a következő 2500—4999 holdas birtokcsoportban, 692 van 1000—2499 hold között és 450 a 750—999 kat. holdas birtokhatáron belül.

Az első hely ma is Esterházy Pál hercege, akinek birtokai kiterjedése 223.287 katasztrális hold, 1046 holddal még több is, mint tíz évvel ezelőtt. A második helyen Debrecen áll, melynek birtokai 90 ezer 906 holdra rúgnak. Tíz év előtt még a Festetics Tasziló herceg 96.128 katasztrális hold birtoka volt a második helyen, ez a birtok a György herceg kezén ma csak 69.423 hold és ezzel a negyedik helyre került; megelőzi a Katolikus Vallásalap 87 ezer 310 kat. holdas birtoka. Azután következnek az egri katolikus főkapitán 67

ezer 447 kat. holdas birtoka és Szeged város 69.190 holdja.

Érdekes adatokat szolgáltat a Gazdacimtár azoknak a főuraknak birtokállományáról, akik most a szélső jobboldali mozgalomnak nagy szerepet játszanak. Festetics Sándor gróf birtoka 24.729 kat. hold, 308.847 aranykorona tiszta jövedelemmel. Festetics Domokos grófé csak 3860 hold 36.890 aranykorona jövedelemmel, Károlyi Viktor grófé 3554 hold 56 ezer 380 aranykorona jövedelemmel. Károlyi Imre grófé 8947 hold 25.569 aranykorona jövedelemmel, Pálffy-Daun József grófé 2008 hold 12.954 aranykorona jövedelemmel.

— A Zsidókórház Egyesület tisztújító közgyűlése. A Zsidókórház Egyesület értesíti tagjait, hogy tisztújító közgyűlést vasárnap délután 5 órakor tartja meg az ortodox hitközség Str. Dubalarilor 1. szám alatti helyiségében.

— Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségek-nél, a tápcsatorna tartalmát reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz csakhamar felhigítja és levezeti az emésztőszervek további működését határozottan előmozdítja. Az orvosok ajánlják.

— A Botanikus kert virágjában. A jövő hét a földközi növények virágzása lesz a Botanikus kertben. Különböző pompázó virágokat láthatunk itt. Az ázsiai puszták nagy vérvörös virágai, a maxikói flora tarka szépsége tárul itt ki a szagos kezek munkája nyomán. A rózsafajták sokféleségét találja itt meg az ember.

Megvételre keresem

Jüdisches Lexikon

IV. és V. kötetét

Ajánlatokat ár megjelölésével az Uj Kelet kiadóhivatalába kérek.

Nyomtalannul elűnt Ipi hindu fakir

Kalkutta, május 28. Wazirisztáni jelenés szerint az angol csapatok eljutottak Arsookba, ahol Ipi fakir, az indiai zendüök fővezérének barlangja van. A csapatok körülvették a barlangot, de abban nem találtak senkit. Ipi fakir nyomtalannul elűnt.

Petre Neagoe, az erdélyi származású népszerű amerikai író beszél az Új Keletnek

élete útjáról, az amerikai irodalomról és az amerikai „társadalmi felelősségről”

Bucuresti, május 28. A fővárosi író-társadalomnak igen érdekes vendége van: Peter Neagoe író. A Splendid-Parc hotel előcsarnokában van vele találkoznunk.

Negyvenes, magas, szélesvállú. Tömött, barna haja a homlokába hull, állandó, nyugodt mosoly ül az arcán s ez a nyugalom a beszédén is előlül, amint bizalmasan, halakán, de tömören beszél.

Petre Neagoe ma az amerikai irodalomban beérkezett név s könyvei százszáz példányszámban jelennek meg.

Harminc esztendővel ezeltől...

Harminc esztendővel ezeltől vándorolt ki szülőivel, akik egyszerű szebenmegyei parasztemberek voltak. Az akkor még alig tízéves emberek voltak.

Neagoe erdélyi akcentussal, de még mindig beszél az anyanyelvén... sőt néhány szót még magyarul is tud.

Az elmúlt harminc év alatt a kontinensen lezajlott eseményekről úgy beszél, mint valami egészen távoli, szinte legendászerű dolgokról. De azért még élesen az emlékeztetéseinek a kakastollas csendőrök, a szolgabíró, a jegyző, a grófok... a falu, a falu nyomorúsága, az idegen tanító...

Petre Neagoe most azért jött „haza”, hogy adatokat gyűjtson egy új néprajzi regény megírására. „Vihar” címen megjelent novelláskötetét és „Husvétli napsütés” című regényét, amelyek az amerikai irodalomban számottevő művek, ugyancsak a szülőföld mese-szerű vidékeit s az erdélyi falvak népének színes életét s ennek az életnek ezer változatát írják le.

Amerikai exotikum

— A sors úgy akarta, hogy angolul írjak s anyanyelvemre csak most fordítják le a Vihar című kötetemet...

— Könyveimnek — vallja be Neagoe — tulajdonképpen azért van sikerük az amerikai olvasótömegek előtt, mert az, amit én adok, számukra újszerű, szinte exotikus. Az én írásaim felülítik, frissítik leginkább rá, mert nézze csak...

Es Petre Neagoe ezután már nem beszél magáról. Igazi amerikai íróvá vedlik át, aki az irodalmat, az írókat, a művészetet, a könyvkiadást s az olvasókat kizárólag amerikai prizmán keresztül látja.

Az élgárda

— Theodor Dreiser, Pearl Buck, Waldo Frank, Michael Gold, Hennigway képezik az élgárdáját annak a generációnak amelyet a két Sinclair, Lewis és Upton, Amerikának ajándékoztak. Ezek az írók problémáikat réggen nem dolgozzák fel a Part pour l'art céljával... Szociális írók egytől egyig és műveik az amerikai nép különböző rétegei életének, küzdelmeinek, nyomorának és szenvedéseinek a keresztmetszetét adják... Mert bizony a gazdag Amerika tömegei jobban és közelebből ismerik a nyomort és az inséges életet, mint a jólétet. Es megtörtént az, hogy az amerikai nép, amelynek nyomorát a maga gyilkos meztelenségében tárta fel könyveiben Pearl Buck, Dreiser és Michael Gold, inkább olvassa az én Huvéti napsütésemet s az amerikai származású írók külföldön, Angliában, Franciaországban vagy másutt aratják bérjüket. Az amerikai nép nem néz szívesen a tükörbe, amely elkeseredését csak fokozná. Romantikáit, bájított keres, vagy a ragyogó pompát és gazdagságot, a mesés havasokat és parkokat leíró írókhoz menekül...

A fehér gallérosok

Petre Neagoe mosolyogva siet kiegészíteni felvilágosítását:

— Azért ne gondolja, hogy a baloldali írónak nincs olvasótábor Amerikában... A hispolgárság, az ugynevezett „White caller” (a fehér gallérosok), akik a gazdasági krízis következtében végzetesen sodródának lefelé azon az uton, amelyet Dreiser megrajzolt... de a gazdag ifjúság is szívesen olvassa őket. A mamutvállalatok mai vezetőinek, a milliárdosoknak a gyermekei ezen az irodalmon ke-

resztül igyekeznek megismerni a tömegeket, amelyeket holnap ki fognak használni... Es bizony elég gyakran megtörténik, hogy ezek az írók prózaitokat faragnak belőlük.

„Társadalmi lelkiismeret”

Petre Neagoe ezután az amerikai mentalitásról és lélekről beszél, de még mindig az író szemüvegén keresztül itéli meg a dolgokat:

— „Társadalmi lelkiismeret”, me egy kifejezés, amely Amerikában helyettesíti az Európában használt „nacionalizmus”, vagy más hasonló kifejezéseket. Ennek a „társadalmi lelkiismeretnek” a szolgálatába állnak írók, művészek, politikusok, egyesületek, ezen a témán csapnak össze a szenvedélyek... mert mondanom sem kell, hogy a társadalmi lelkiismeret is relatív fogalom. Mert példának okáért az az írócsopót, amely vezetőjének a fiatal James T. Farrell Jr származású író tekint, azzal rójjja le a társadalmi lelkiismeret iránti kötelességét, hogy megírja „A világ, amelyet nem én alkottam” című könyvét. A könyv lelkesedést és botrányt váltott ki.

„Hulladék-ember”

„A világ, amelyet nem én alkottam” az élet és a társadalom perifériáira kidort emberi sorsokat írja le. Azokét, akiknek nincs mit keresniük az önzó emberi társadalomban, amely előlük elvonta a levegőt, az élelehetőségeket. Régebben ezek a „White-Thrash”-ok emberhulladékok, fehér rongyok lekerültek a gyapotültetvényekre, ma a „White-Thrash”-ok a nagyvárosok perifériáin élnek nyomorult pária-életüket.

Farrel élvezeti az olvasót az „emberi hulladékok” közé, akik végső lezüllottségükben már semmilyen ocsmánytól sem riadnak vissza, hogy rehabilitálhassák magukat... A gyapotültetvényekről, a feketék közül, vissza a metropolisba, a perifériáról vissza a City-be. Farrel nem riad vissza attól, hogy könyvében ezeknek az elvesztetteknek eredeti beszédmódot adja vissza és ez a beszédmód obszcén, közönséges. Farrel nem szépíti meg,

nem javítja ki emberhulladékaiknak a nyelvét.

— Persze az a bizonyos réteg Amerikában is felhőrdült. A morál lelkiismeretes örei kórusban tiltakoztak és az a bizonyos „summer”, aki a közérkölcökre vigyáz, figyelmeztette a vizsgálóbíró az elkövetett pornografiára.

Petre Neagoe itt kis kitérőt tartott, összehasonlítot, majd tovább beszélt:

— Skandalum és per lett a dologból. De a bíró, aki maga is lenről került fel, aki talán maga is „white-tharsh”-ok gyermeke és valószínűleg jól ismerte a perifériák életét és azt a nyelvet, amelyet ott beszélni szoktak... A bíró védelmébe vette az inkriminált író és ítéletében megállapította, hogy Farrel nem hibás azért, ha egy ténylegesen létező társadalomban, egy másik társadalom által obszcénnek minősített dialektust beszélnek. Ez a nyelv nem író műve s ha a könyvet indexre teszik, ez még nem szüntették meg a dialektust.

Petre Neagoe ezután „a nagy sikerről” beszél. A nagy siker persze Lewis Sinclairé, az amerikai író-társadalom koronázatlan királyáé. A könyv címe: „Ez nálunk ki van zárva...” a demagógról szól a könyv, aki a választási kampány során füt-fát ígér, de miután megválasztották, diktátornak akar felcsapni. A tömeg „aki elkövette a hibát, hogy rosszul választott, nagyképpen hangoztatja, hogy őt nem csapathatja be senki sem: „Ez nálunk ki van zárva...” és még sincs kizárva... és ezért írja a regény konkluziójában Sinclair Lewis, hogy a tömegnek a körültekintése és ébersége mindennél fontosabb.

Es Sinclair Lewis mégis a legnagyobb művész — nyugtat meg Neagoe, aki nem hajlandó sem politikáról, sem fajelméletéről beszélni... undorodik ezektől a dolgoktól és elismeri, hogy a Klu-klux-klanok hülyeségétől eltelve, Amerika igazán az igazi szabadság és demokrácia hazája.

A hosszú beszélgetés végén amerikaiasan „good by”-jal búcsúztunk egymástól. (—del.)

Pénteken délután négy órakor bevezették Cluj-Kolozsváron az automata-telefont

Egy kábel elvágásával mult ki dicstelenül a kézitelenfon. Hatszázzal emelkedett néhány het alatt a telefonelőfizetők száma

Cluj-Kolozsvár, május 28. (Az Új Kelet tud.) Péntek délután négy órakor a Morgan Telefontársaság bucaresti vezérkarának jelenlétében elvágta a kézitelenfon vonalakat, amelyek a készülékeket a régi központtal összekötötték és komolyatosan, csoportonként az összes cluj-kolozsvári telefonelőfizetőket az új automata-központtal kapcsolják össze. Ezen az ünnepélyes aktuson, amelyet más városokban éjjel 12 órakor végeztek el és amely Cluj-Kolozsváron az automata-telefon végleges bevezetését jelezte, megjelentek: I. I. Parsons, a Telefontársaság vezérigazgatója, I. G. Miclescu-Prájescu helyettes vezérigazgató, I. Fapadoche kereskedelmi, P. A. Sturwer technikai, L. B. Tucker karbantartási igazgatók, Aslan technikai aligazgató, valamint V. Racota, M. Gherman, I. B. Coombs, Schönholtzer, Statner, M. Constantinescu felszerelési igazgatók és Florin Manolin sajtótűnök, valamint a Telefontársaság több más vezető tisztviselője.

Este hét órakor a sajtó képviselői előtt bemutatották az új automata-telefonközpont működését amely kétezer cluj-kolozsvári előfizetőt szolgál ki. Az előfizetők száma az önműködő-telefon bevezetése óta közel hatszázzal szaporodott. A központi telefonos kisasszonyok helyét komplikált, agyafurt, de annál

precízebben működő gépek, kapcsolók és drótkötegek helyettesítik, amelyeknek ellenőrzését mindössze három mechanikus végzi. A központ épülete I. Nanescu építész-mérnök tervei szerint, Baldwin építész irányítása mellett készült. Tizenegymillió méter hosszúságú drótot használtak fel hozzá, 49 ezer 580 méter hosszúságú kábelt raktak le és 160.000 méter hosszúságban izollált vonalat. Az önműködő-telefon bevezetése hozzávetőleges becslés szerint 130—140 millió lejbe került. 2120 készüléket szereltek fel az egyes előfizetőknél akiknek száma állandóan és oly mértékben emelkedik, hogy a Telefontársaság máris elhatározta a központnak újabb ezer előfizető számára való kibővítését.

Este nyolc órakor befejeződött a régi készülékek kikapcsolása. Ekkor elvágta az utolsó kábelt is, amely a régi központ épületét az újjal összekötötte, miután az interurbán-beszélgetéseket már hosszabb idő óta az új központból bonyolították le. Az itt felszerelt interurbán-központ sajátos berendezése lehetővé teszi, hogy olyan városokkal, ahol ugyancsak be van vezetve az önműködő telefon, egy vonalon egyszerűen hat-nyolc beszélgetést is lehet bonyolítani, különböző frekvenciák segít-

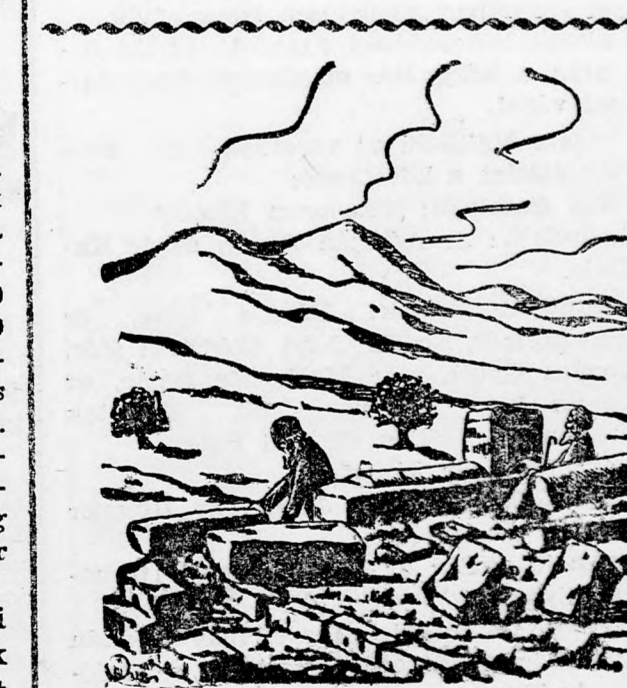
ségével, anélkül, hogy ezek zavarnák egymást.

Ma délelőtt 11 órakor az új telefonközpont épületében Parsona vezérigazgató és a telefon-társaság bucaresti vezérkara valamint a cluj vezetők: Capusan főfelügyelő, Grigoriu igazgató és Donea főnök jelenlétében ünnepélyes fogadás lesz.

Pénteken este az önműködő-telefon beiktatása után a Telefontársaság bankettet adott a sajtó képviselőinek tiszteletére.

— Háromszor hosszabbították meg Budapestén a Menaka-ballett vendégjátékát. Menaka hindu balettagyüttese szerdán, csütörtökön, június 2-án és 3-án az Operában vendégszerepel. A Menaka balett romániai körútja előtt Budapestén lépett fel. Pally Anna, a nemzetközileg elismert tánczakérjó, az Opera primaballeránája az „Ujság” 1937. március 3. számában a következőkben számol be Menakák első előadásáról: „A Kelet titokzatos szépségeinek rengetegével ismerkedtünk meg egy csodálatos produkció alkalmával. A hindu balett tiz táncszámában adott izelítőt évezredek táncultúrájának misztikus gazdagságából. Ez a balett a mozgásnak, a jelbeszédnek, érzelmátvitelnak minden európai megszokottsággal merev ellentétben álló szingzadag világa. A képzelet meg sem közelíti, amit a valóságban adnak: a táncban való teljes feloldozást. Vallási mítosz is ez, ki nyilatkozás, titokzatos és misztikus formákban, melynek mélységét a mozdulatok szépsége, a gesztusok kifogyhatatlan gazdagsága, az egész emberi testnek mozgásba való vitele határozza meg. A produkció művészi hatását még fokozza a tánc háttérül szolgáló zenekíséret, dobok, gongok, fuvalok, hurossztrumentumok, misztikus muzsikája. A szereplők többek a művészeknél: szentséges ritusok papjai. Kiemelkedik közülük Gauri Shankar, aki a Viharisten táncába a táncművészetnek, a mozgástechnikának szemkérdőn bravouros tökéletességét mutatta meg. Maga volt az orkán, amely lendületével elsöpör mindent maga körül a Shiva isten táncában. Ramarayan a pusztulás érzékeltetésével keltett el nem felejtendő hatásokat. Az együttes másik erőssége Menaka asszony, stb”. Az óriási siker után háromszor kellett meghosszabbítani a magyar fővárosban a Menaka balett vendégjátékát. A diadalsorozat Menakák más országba szólító kötelezettségei szakították meg. Fellépésük az Operában az idény felejthetetlen élménye lesz. Jegyárak 25—150 lej.

Schalom Asch: A nagy fal. Stefan Zweig írja Asch új könyvéről: „Monumentális alkotás. Egy egész nemzedék tragédiája”. Két hatalmas kötet. 600 lap, 211 lej Lepageán Cluj. Postán utánvétel. — Kérjen ingyen újdonságjegyzéket.

A Keren Kajemet a zsidó nép életének sorsdöntő órájában lát hozzá Erec Jisrá-él egy új, fontos területének a megváltásához és kolonizálásához. Minden zsidónak kötelessége segítséget nyújtani e nagy nemzeti terv megvalósításához. Adományozzátok Emek Hule földjének megváltására.

SPORT

Közügylést tartott és új vezetőséget választott az oradea-nagyvárad Makkabi

Erdély legnagyobb zsidó sportegyesületévé fejlődött az oradea-nagyvárad Makkabi

Cluj-Kolozsvár, május 28. (Az Uj Kelet tud.) A zsidóság megújodási mozgalmának programjával kapcsolatban mintegy két évvel ezelőtt beindult erdélyi zsidó sportmozgalom egyre több tért hódít és keretei egyre bővülnek. A zsidó sport vezetői immár belátják, milyen fontos szerep vár a zsidó újjáépítési munkában egy zsidó sportegyesületre és ennek megfelelőleg fejlesztik a helyes irányban egyesületeiket.

Azok között az egyesületek között, amelyek a kezdetektől megértették a Makkabi sportmozgalom irányító szerveinek szavát, tartozik — alighanem első helyen — az oradea-nagyvárad Makkabi, amely két év alatt olyan fejlődésen ment át, hogy ma Erdély zsidó sportjában vezető szerepet visz.

Erre utal az egyesület május 26-án, este a Fészek Klubban tartott tizenhatodik közgyűlése, amelyről a következőkben számolunk be:

A közgyűlést Deutsch Elemér dr. elnök nyitotta meg. Ismertette az elnöksége alatt eltelt év eseményeit. Rámutatott arra, hogy amikor a Makkabi vezetést átvette, mindössze futsalosztállyal rendelkezett. Közvetlen munkatársai Halmi István dr., Heller Miklós és Steiner István tevékenysége révén megalakították a tenisz- és asztaliteniszosztályt, majd a Makkabi Szövetség irányító szerveinek sugalmazására előbb a torna, majd a turistaszakosztályt. Megemlíti Deutsch dr., hogy a zsidó sportegyesületek egyik teniszversenye alkalmából ott tartott zsidó sportkonferencián az oradea-nagyvárad Makkabi is lecsatlakozott hivatalosan a Makkabi Szövetséghez és ezzel a várad Makkabi életében új éra kezdődött. Az új irány élénk helyeslésre talált a vezetőség tagjai körében és különösen dr. Nussbaum Endre, dr. Várad József és Keszenbaum Zoltán érdeme, hogy a várad Makkabi mai pozícióját elérte. Végül bejelenti, hogy elnöki tisztjéről lemond és azt nincs módjában a jövőben, elfoglaltságai miatt, vállalni, de továbbra is ott marad a zsidó sportegyesület tevékenységében.

A lelkesedéssel fogadott elnöki megnyitó után a távollévő Steiner István főtitkár helyett Rosenberger József olvasta fel a jelentést, amely gazdag működésről ad számot. A futsalosztály nevében Steiner Brunó, a teniszosztály nevében Steiner György, a tornaszakosztály gazdag működéséről Schönberger Kálmán tartott beszámolót.

Salamon Jenő, a futsalosztály elnöke a következő felszólalás, aki méltatja a vezetőség munkáját. Majd Deutsch dr. felolvassa a jelölőbizottság javaslatait az új vezetőség összetételét illetően, amelyet a közgyűlés egyhangúlag fogad el.

Dr. Kabos Béla, az újonnan megválasztott vezetőség díszelnöke, a dr. Keskenéti gimnázium iskolaszéki bizottságának elnöke tartalmas, felépített beszédében mutat rá a zsidó ifjúság testnevelésének fontosságára.

Majd Lechner József, az újonnan megválasztott elnök tartja meg hatalmas programbeszédét, amelyben számot adott az egyesület mai állásáról, vázolta egyúttal a további munkát. A tartalmas beszédet lapunk holnapi számában részletesen ismertetjük.

A kitörő lelkesedéssel fogadott elnöki beszéd után a közgyűlés emelkedett hangulatban ért véget.

A várad Makkabi új vezetőségének névsora egyébként a következő:

Örökös díszelnök: Nussbaum Sámuel.
Díszelnökök: dr. Adorján Ármán és dr. Kabos Béla.

Tiszteletbeli elnökök: Bárdos Imre, dr. Deutsch Elemér, Erdélyi Jenő, Goldstein Mór, dr. Kovács Gyula, dr. Markovits Ignác, dr. Markovits Pál, Salamon Jenő, Schustek Adolf, Szemere Miklós, dr. Váli Péter.
Elnök: Lechner József.

Társelnökök: Czitter Jenő, dr. Rippner György.

Ügyvezető elnök: dr. Várad József (tornaszakosztályvezető).

Ügyvezető alelnökök: Keszenbaum Zoltán (Kfar Makkabi biztos, sport- és nyaralótelep), dr. Nussbaum Endre (turisztika).

Sportbiztos: Heller Miklós.

Elnöki tanács: Benedek Lajos (box), dr. Csillag Andor (vívás), Friedmann Dezső (futball), dr. Gellért Miksa (társadalmi), Guttmann Tibor (turista delegált), dr. Halmi István (tenisz), Karácsonyi László (evezés), dr. Kertész Tibor (téli sportok), König Andor (uszósok), Krausz Ernő (otthon), dr. Nádai István (volleyball), dr. Rosenzweig László (atlétika), Ungár Benő (teke).

(Az elnöki tanács tagjai egyben a nevük melletti szakosztályok elnökei is, illetve delegáltjai).

Főtitkár: Steiner István.
Titkárok: Salamon Miklós és Rosenberg József.

Főjegyző: Klein Gyula.
Jegyzők: Fried Imre és dr. Orvát György.
Főpénztáros: Vajda Endre.

Pénztáros: Molnár István.
Ellenőrök: Weimann Tibor és Vértes Hermann.

Fegyelmi bizottság elnöke: dr. Kepes Miklós, tagok: dr. Gellért Miksa, dr. Nádai István, dr. Pogány Attila, dr. Sebestyén Sándor, Baumann István.

Klubügyszékek: dr. Harstein Ignác, dr. Kertész Tibor, dr. Nádai István, dr. Pogány György, dr. Pollák Endre, dr. Rosenzweig László.

Klubervosok: dr. Adonyi Jenő, dr. Deutsch Elemér, dr. Eliász Ernő, dr. Erdész István, dr. Erdős Zoltán, dr. Grosz Endre, dr. Nussbaum Endre, dr. Salamon Pál, dr. Schwartz Jenő és dr. Schwartz Árpád.

Sajtóbizottság: Heller Miklós, Berkes József, Csehi-Klein Gyula, Gréda-Grünberger József, K. Simon Magda, Schön Dezső, Török Tibor.

A választmány száztagu, amely egyben a társadalmi szakosztály kerete is.

Pontot adott le a Hungária. Budapestről jelentik: Tegnap bajnoki fordulót játszottak, amelynek meglepetése, hogy a Hungária pontot adott le, ez azonban bajnokágát nem veszélyezteti. Eredmények: Hungária—Elekromos 1:1 (1:0), Budafoke—Buda 11 2:2 (0:0), Bocskai—III. kerület 5:0 (3:0). A Szeged—Kispest mérkőzés vihar miatt elmaradt.

Munteanu I-nek, a Victoria több héten keresztül orvosi kezelésre szorult kitérő játékosának az NB bizottsága 15 ezer lej segélyt szavazott meg.

Bécs. Vienna—WSC 2:0 (0:0). A Bécsi Kupa döntője. Ausztria harmadik képviselője a KK-ban így a Vienna lesz.

Ploesteanu, az Universitatea játékosca cáfolja azon híreket, mely szerint a Juventusnak belépési nyilatkozatot irt volna alá.

OSLO. Olaszország—Norvégia 3:1. Nemzetközi válogatott labdarúgómérkőzés.

Hova menjünk nyaralni?

Annak a problémának a megoldására, hogy hova menjünk nyaralni, segítségül sietünk egy könyvecskével, amely június hó első felében jelenik meg lapunk kiadásában. Nagyon fontos dolog az, hogy egész évi munka árán összegyűjtött kis pénzzel hol töltsük el a nyaralási időt. Egész éven át megbánjuk, ha rosszul választottunk. Ha nem megfelelő fűrdőhelyre mentünk, ha nem tudtuk a megfelelő árakat, stb., stb. „Nyaralási és Fűrdő-Kalauzunk” tájékoztatót fog adni az ország fűrdőiről, közli azoknak leírását, irásban és képekben tájékoztatót nyújt bizonyos betegségeknek megfelelő fűrdőhelyekről, az egyes fűrdőhelyek minőségéről, komfortjáról, megjelöli a megfelelő szállodákat, penziókat, tanácsot ad a legjobb közlekedési lehetőségekre vonatkozóan. Vasuti kedvezmények tekintetében szintén megfelelő tájékoztatót ad. Rovatok lesznek az utazással kapcsolatos megfelelő feljegyzések számára, stb., stb. Függetlenül ajánljuk olvasóinknak ezt a kis könyvet, amely mindenről beszámol a nyaralást illetően és tanácsoljuk, hogy addig senki se döntson a fűrdőhely megválasztásában, amíg a „Nyaralási és Fűrdő-Kalauzunkat” kezébe nem kapja. A könyvecske ára 20 lej. Előfizetőink számára ingyen adjuk a könyvecskét 6 lej kezelési és bélyegköltség bekioldése ellenében. Előfizetőink megkaphatják kézbesítőinknél.

SCHWARTZ MENYHÉRTINÉ
Ort. Zsidó Leányintézmény
Oradea, Str. Episcopul Ciorgariu No. 8.
fiu- és leánygyermek nyaralattása,
kies fekvésű, magaslaton levő
Brátcán
állomástól 8 percre, a hegyek között épült egészséges kőépületben, por- és szélmentes helyen. — Állandó felügyelet! Kiránduló helyek! Sporttanár vezetése mellett az összes sportágak szakzerű tanítása! Mérsékelt árak! Strand! Teniszpálya! Rádió! Hízó-, nap- és légkúra! Kitérő referenciák. Prospektus! Gyermek kisérvél és anélkül is felvétetnek. Telefon Oradea No. 11. Brátcán nyaralótelepen No. 2.
Kérjük a jelentkezéseket elhelyezés végett mielőbb eszközölni.

SZÍNHÁZ-PILM MŰVÉSZET
ROYAL MOZGÓ MÜSORA:
Két premier: I. Rózsakeringő. Pazar kiállítás, klasszikus szépségű bécsi nagyoperett, Csikós Rózi és Szabó Oszkárrel a főszerepekben. Előadások alatt mámorító rózsaszín fényár és elbűvölő Strauss-muzsika. II. Vadnyugat fia. John Wayne legizgalmasabb cowboy-filmje.

DAVILA MOZGÓ MÜSORA:
Stan és Bran, mint cigányok. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

OPERA MOZGÓ MÜSORA:
Szerdai premier: San-Francisco réme. Izgalmas kalandorfilm. Fősz.: James Cagney.

MUNKÁJ MOZGÓ MÜSORA:
Csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap 3, 6 és 9 órakor dupla műsor: I. AMOK. Az évad legnagyobb és legizgalmasabb filmklgere. Fősz.: Marcelle

Chantel és Inkijnoff. II. AZ ÁRULO.
Dráma. Fősz.: Victor Mc. Langen és Wallace Ford. III. Journal.

RÁDIÓ MŰSOR
Szombat, május 29.
Bucuresti. 7.30: Reggeli műsor közvetítése. 13: Hanglemek. 13.25: Sporthírek adása. 14.30: Hanglemek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. A Románia örsége szervezett grája. — 18: Katonazene közvetítése. 19.10: Szórakoztató zene közvetítése. Közben körülbelül 19.50: Felolvasás. 20.20: Stefanescu-Goanga Péter énekel. 21.15: Jazz zene közvetítése. — 22.45: Vendéglozi zene közvetítése. Majd: Hírek, felolvasás. Utána: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

Budapest. 7.45: Torna. 11: Hírek. 13: Déli harangszó. 13.05: Rendőrzenekar. 13.30: Hírek. 14.30: Hanglemek. 17.15: Előadás. — 17.45: Hírek. 18: Közvetítés Szegedről. 18.40: Szalonzene. 19.50: Egy színházbejáró naplójából. 21.20: Szász Ila előadástje. 22.10: Hírek. 23.30: Jazz. 23: Időjárásjelentés. 23.30: Operaházi zenekar. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Kedvezményes gyógykurák Budapestén Gellért-szállóba! Lukács-fűrdőbe! Margit-szigetre! Svábhegyi-Szanatóriumba!

Hivatalos pengő-árfolyamon
kísérő számára, orvosi felügyelet és gyógyfürdők nélkül 9.450 lej.
Gellért nagyszállóban és Svábhegyi sanatóriumban:
Kétheti időtartamra Lei 11.250.—
Ugyanez kísérő számára gyógyfürdők és orvosi ellenőrzés nélkül Lei 7.500.—
Háromheti időtartamra Lei 16.500.—
Ugyanez kísérő számára gyógyfürdők és orvosi ellenőrzés nélkül Lei 10.950. Indulni lehet bármikor, csak az indulás időpontját legalább 7 nappal előbb kell jelenteni s az ellenértéket lefizetni. Az összeg lefizetése ellenében a kedvezményes jegyfüzetet azonnal kiszolgáltatja az Uj Kelet kiadóhivatala Cluj, Str. Baron L. Pop 10, vagy az Economia menetjegyhivatala. Vidékre utánvételt is azonnal küldjük, részletes felvilágosításokkal válaszbellyeg ellenében azonnal szolgálunk.

APRÓ HIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak ugy továbbitunk, ha portóbellyeg mellékelve van.

Jól jövedelmező házat megvételre keresek. Cimeket „készpénz” jellegre kiadóba kérek.
250—300 ezer lejell társat keresek főhelyen levő divatárú üzlethez. Leveleket „Biztos” jellegre a kiadóba.

Megbízható, vallásos, perfekt szakácsnő keres azonnali belépésre a timisoarai-józsefvárosi napközi otthon. Ajánlatokat eddigi működés megjelölésével Eppler Jakabné Timisoara, Str. Vacaresti 21 kérik.

Fizler ruhafestő és tisztító. Telefon 505. Str. T. Vladimirescu 11. sz. Elsőrendű munka! Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

200 Lei Einladung 20 Lose zur verten Klasse der königl. Lotterie, welche die interessanteste ist.
Sonst kostet ein viertel Los 800 Lei, wir aber haben zusammengestellt ein Kollektiv-Spiel von 20 1/4 Lose mit hundert Mitglედem. Jeder zahl bloß 200 Lei, spielt jedoch auf 20 Nummern. Demgemäss sind die Gewinnchancen sehr grosse, das Risiko aber ist ganz klein.

Wer an das Kollektiv-Spiel teilnehmen mill, möge sofort 200 Lei auf unten stehende Adresse einsenden und er bekommt sofort die Liste der Nummern sammt Anexa.
Ziehung am 15. Juni 1937.
Rabin J. Weinstock, Chisinau, Basaraba, Str. Miron Costin 8.

Készpénzgaranciával textil- vagy rövidrunderakatot keres Satumare, Bihor és Salaj megyékbe bevezetett kereskedő, esetleg jobb utazói állást vállal. Rosenfeld Satumare, Petru Rares 4.

Uioara fűrdőparkban jól bevezetett köcs vendéglő sürgösen kiadó. Göbel, Uioara.

Fiatal tanár, pedagógus, elmenne júliusra, esetleg augusztusra vidékre vagy nyaralóba ur családhoz. Pótvizsga, vagy érettségi előkészítést vállal. Megkereséseket a kiadóba „Matematika” jellegre kér.

Szolid, intelligens, biztos nyugdíjas állásban levő urleány, szép jövedelemmel, saját lakással, készpénzhozománnyal, keresi 42—45 körüli int. egzisztenciával bíró vallásos zsidóember ismeretségét. Válaszokat „Korrek” jellegre a kiadóba.

SZOMBAT
Az Uj Kelet...
Holnap...
Tilos...
A legjo...
egész...
garant...
OLUJ...
Bu...
óra. Bu...
mint jun...
mániaba...
vonat...
ta vona...
mozdony...
két és...
curesti...
A leg...
Az e...
A leg...
hatalm...
felsők...
Mind...
kola...
elvége...
előrt...
vizsg...
a jun...
szesz...
az...
Gojdu...
Mi...

Aranyér!

Azonnal — amint Goedecke féle Anusol-aranyér elleni végbélkúpokat fog használni — tapasztalhatja, hogy nyugtalanága, kedvetlensége, főidőmei megszűnnek. Ismét friss, életvidám lesz és megszabadul a főidőmeitől. A Goedecke-Anusol kezelés nagyon egyszerű. Az Ön orvosa is ezt ajánlja.

Anusol-Goedecke

GYOGYSZERTÁRSÁG KAPHATÓ

HIREK

Az Uj Kelet AUTOMATA telefonszáma: 19-60.

Holnapi időprognózis. Csökkenő légnyomás, váltakozó felhőzet, boruló irányzatok. Szél: déli felé, enyhe északnyugati és nyugati szél, csökkenő lehülés, fokozottabb mértékben az ország északi részeiben. Esék, hóviharok az egész országban. Ma délben a fővárosban 28 fokot mértek.

Tilos az ezüst százelesek elfogadását megtagadása. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium ismételten utasította a pénzügyigazgatóságokat, hozzák a közönytudomására hogy az ezüst százelesek nem vonták ki a forgalomból és azok teljes mértékben érvényesek, tehát senkinek sem áll jogában megtagadni ezüst százelesek elfogadását. Akik nem hajlandók a 100 lejes ezüstpénzeket elfogadni, azokat ügyészség elé állítják és az államtvény intézkedései alapján elítélik.

HÖLGYEIM!

A legjobb, a leghigiénikusabb nyári kosztüm az

INELLA

egész kosztüm SACCO és szoknya, reklám ár:

Lei 740 —

garantált mosható — Egyedárusító

„FEMINA“

NEKI KONFEKCIÓ ARUHAZ
CLUJ, Str. MEMORANDULUI No. 1.

Bucuresti—Constanta két és egyegyed óra. Bucurestiből jelentik: A Capitala szerint június 15-én helyezik forgalomba Romániában az első sűrített levegővel hajtott vonatot. A kísérletet a Bucuresti—Constanta vonalon hajtják végre. A szerelvény egy mozdonyból és két kocsiból áll. A számítások szerint az új vonat megállás nélkül két és negyedóra alatt fogja megtenni a Bucuresti—Constanta utat.

Amagyar Proust: Marcel Proust: SWANN Az eltűnt idő nyomában

A legnagyobb francia író legnagyobb műve most jelent meg először magyarul. Három hatalmas kötet 356 lej LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvétellel.

Felhívás az oradeai társulati fiú és női felsőkereskedelmi iskolák végzett tanulóhoz. Mindazoknak, akik a felsőkereskedelmi iskola négy osztályát a régi szervezet szerint elvégezték, joguk van az új szervezet által előírt módon kereskedelmi baklaiaureátusi vizsgálatra jelentkezni. Eziránti kérvényeket a júniusi szesszióra f. é. május 31-ig, az őszi szesszióra f. é. augusztus 31-ig fogadják el az iskolák igazgatóságai. (Oradea, Aleea Gojdu 1.)

Ne döntsön addig arról, hogy hol fog nyaralni, amíg meg nem kapta a

„Nyaralási- és Fürdő-Kalauzunkat“

Megjelenik június első felében.

Mindenről tájékoztat a nyaralást illetően a fürdő gyógyerejéről, nivójáról, panzió-áralról, közlekedési lehetőségekről, stb., stb. **Ar. 20 lej.** Előfizetőink 6 lej kezelési és portóköltség ellenében ingyen kapják.

Négy orvost elbocsátottak a satumarei-szatmári betegsegélyző körzetből. Satumare-Szatmárról jelentik: A szatmármegyei betegsegélyző, amelynek több ezer zsidó fizető tagja van, egy napon négy orvost elbocsátotta el. Csütörtökön rendelet érkezett a szatmári betegsegélyzőhöz a társadalombiztosító központjától, amely közli, hogy dr. Steuer György halmeu-halmi betegsegélyző-orvost azonnali hatállyal, dr. Szeses Imre és dr. Fischer Miklós satumare-szatmári orvosokat, valamint dr. Horváth Sámuel beitei-láposbányai orvost június elseje hatállyal elbocsátotta állásukból. Helyükbe többségi nemzeti-szerű orvosokat nevezett ki a központ. Az elbocsátott zsidó orvosok éveken át a legteljesebben tették eleget feladatuknak és menesztésükre nem volt más ok, mint zsidó voltak. Az elbocsátást csak Steuer dr. esetében indokolták meg, míg a másik három orvost minden indoklás nélkül menesztették. Dr. Szeses Imre a betegsegélyző tífódosztályának volt a vezetője és az évtizedes praxissal rendelkező orvos helyébe most alig néhány éve működő fiatal orvost neveztek ki.

Halálozás. Súlyos gyász érte dr. Krausz Bélát, az ismert és tekintélyes timisoara-temesvári fogorvost. Édesanyja Krausz Ignácné Aradon hosszas szenvedés után meghalt. Gyászolják gyermekei: dr. Krausz Béla fogorvos, Regina férjzett Rosenberg Sámuelné, Linka férj. Fleischmanné, Krausz József, Krausz Vilmos, menyé Purjusz Hilda férj. dr. Krausz Béláné. Unokái, dédunokája és kiterjedt nagy rokonsága. Nagy részvét mellett temették el kedden Aradon.

Az arcóbort elcsufító számos tisztátalanság, mint gyulladási, pirosságok, pörsenések és pattanások, amelyek elégtelen emésztés következtében támadnak, a természetes „Ferece József“ keserűviz használata által — reggelenként egy pohárral — rendszerint rövidesen eltűnnek. Az orvosok ajánlják.

Jelentkezés az oradeai társulati fiú és női kereskedelmi liceum V. osztályába való felvételi vizsgálatra. Alkik a kereskedelmi liceum V. osztályába hajtanak beiratkozni, a júniusi szesszióban tartandó felvételi vizsgálatra június 20-ig tartoznak az intézetek igazgatóságainál jelentkezni a középiskola negyedik osztályát igazoló bizonyítvány felmutatása mellett. A vizsgálat június 22-én kezdődik. A szeptemberi szesszióra való jelentkezés határideje szeptember 3. Felvilágosítást — tekintettel arra, hogy a felvételi vizsga anyaga megváltozott — az iskolák igazgatóságai adnak — Oradea, Aleea Gojdu 1.)

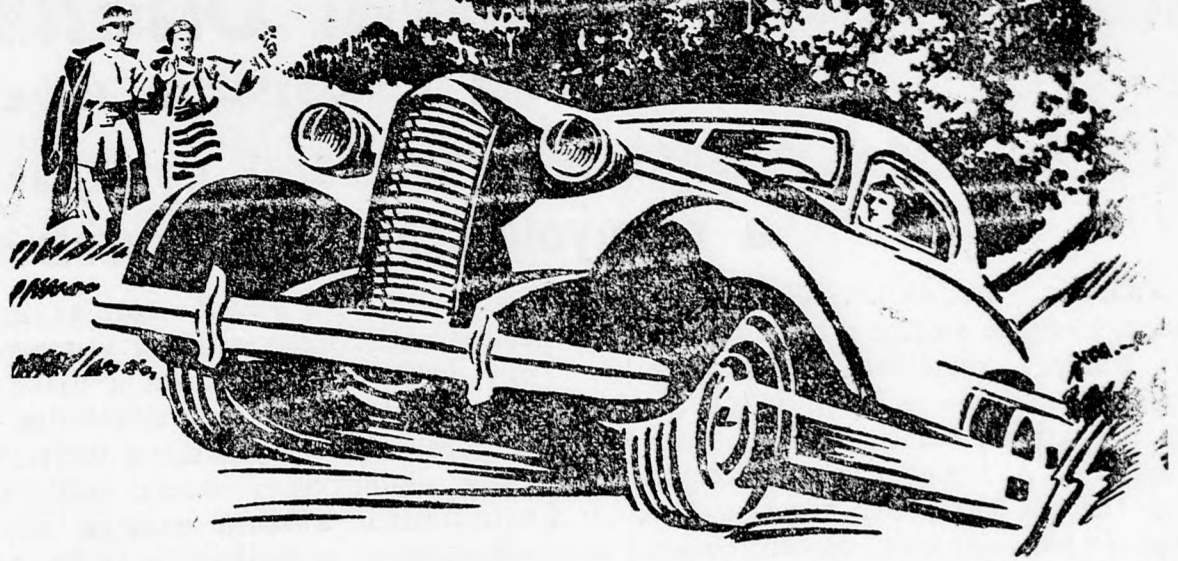
A lengyel bankormányzó bucaresti látogatásai. Bucurestiből jelentik: Byrka lengyel bankormányzó ma felkereste Cancico pénzügyminisztert, majd Badulescu külügyi államtitkárt. Déliben a lengyel követészen volt ebéd, amelyen számos előkelőség vett részt, este Byrka Constantába utazik. Pop Valer tegnap fogadta Byrka lengyel bankormányzót.

Házasság. Dávid Leon, a Banca Romaneasca satumarei fiókjának cégvezetője és Steier Ilka (Satumare) házasságot kötöttek. (M. k. é. h.)

Hajteg klimatikus hely a Retyezát alatt könnyen megközelíthető szép és érdekes kirándulóhelyekkel, helyben strand és teniszpályákkal. Fizető vendégeket komfortos kerti villában mérsékelt árral, uri eláttással elfogad **Abraham Józsefné Hajteg.**

A satumare-szatmári ortodox Chebra Kadisa közgyűlése, mely a napokban zajlott le, a következő vezetőséget választotta meg: díszelnök Freund Chaim, elnök S. D. Grünberger, gondnokok Fischel Hermann és Markovits Mór, pénztárnok Lebovits Lipót, ellenőr Kátz Márton. Választmányi tagok: Reiter Béla, Frankel Mihály, Rosenberg Sámuel, Weisz Gyula, Freund Ignác, Spiegel Dávid, Lefkovics Lipót, Schönberger Henrik, Hasenfeld Zsigmond, Weisz Elemér, Klein Antal, Glück Hermann, Rosenberg Ignác, Schwartz Sándor, Aderstein Mór, Weisz Ignác, Feldmann József, Schwartz Zoltán, Eisner Hermann, Freund Tóbiás, Brodi Izrael, Weisz Jenő, Lefkovics Márton, Freund Antal, Berkovits Zoltán, Lefkovics Jenő, Markovits Dávid, Moskovits Dávid, Drumer Sámuel, Goldberger Sámuel, Herz Sándor, Weisz Kálmán.

Weekend Kirándulás Turizmus

Az ETHYL UNIREA KÉK Benzin

a kirándulásokat kellemesebbé és olcsóbbá teszi. Ha ezt az ANTI-DETONÁNS üzemanyagot használja — amelyet az autógyárosok ajánlanak —, az EMELKEDÉSEKET KOCKAI KONNYEBBEN VESZI, A sebesség jelentékenyen emelkedik. Az Ethyl-Unirea kékbenzinnek az a legnagyobb előnye, hogy racionálisan ég el, miáltal a motor

vibrációt a minimumra csökkenti és ezáltal a KOCKAI KEVÉSBÉBÉ HASZNÁLÓDIK EL.

Tökéletes és gazdaságos olajozás LUBOIL révén

Ha súlyos minőségű olajat használ, mert az „olcsóbb”, ugy a lehető legdrágább „megtakarítás” éri el.

Minden autónak kiváló minőségű és megfelelő áru olajat kellene keresnie, hogy megengedhesse magának az OLAJ VÁLTÁST MINDEN 1200 Km. UTÁN.

A Luboil tanúságot tett kiváló tulajdonságairól ugy a laboratóriumokban, mint a gyakorlatban végzett kísérletek által. A legtöbb autós ezt az olajat használja.

Ez a jel azt mutatja, hogy UNIREA SZIVATTYU KOZELÉBEN VAN, ahol az Ethyl-Unirea kékbenzin és Luboil olajon kívül megtalál minden anyagot, amelyre szüksége van, azonkívül gyors és teljesszerű kiszolgálást is.

Jasiban lezuhant egy repülőgép. Bucurestiből jelentik: Jasiban egy Potez repülőgép, amit Calin segédpilóta vezetett, gyakorlatozás közben motordefektus következtében lezuhant. Calin súlyosan megsebesült, a gép összetört.

Dunai kirándulást tesznek a bucaresti diplomaták. Bucurestiből jelentik: A Curen-tul szerint a kormány meghívására a diplomáciai kar tagjai június 1—4 között kirándulást tesznek a Dunán a Regele Carol II. hajóval.

Pop Valer meglátogatja a Resita-üzemet. Bucurestiből jelentik: A Tempo szerint jövő hónap elején Pop Valer ipar és kereskedelmi miniszter meglátogatja a Resita-üzemet.

Benes elnök 53 éves. Bucurestiből jelentik: A ma reggeli összes lapok méltatják Benes Ecuard csehszlovák köztársasági elnök érdemeit 53-ik születésnapja alkalmából.

A satumarei-szatmári Tifeles Bachurim egyesület a napokban tartotta meg évi közgyűlését, amely a következő vezetőséget választotta meg: Elnök Rosenberg Ignác, al-elnök Kaufmann Endre, gondnokok Goldstein Béla, Feuer Adolf, ellenőrök Kolb Sándor, Friedmann Sámuel, pénztárnok Schönberger J., jegyző Farkas Jenő, tanácsosok: Weisz Lajos, Jakab Mózes, Purjesz Ignác, Wiesenberg Antal, Freimann Béla. Választmány: Kaufmann László, Rosenberg Ernő, Glück József, Goldstein Ignác, Nuszbacher Aladár, Freimann Zoltán, Lebovits Adolf, Friedmann Lajos, Engel Sámuel, Lébi Salamon, Polatsek Cunci, Einhorn Áron, Mátrai Ernő.

Felavatták a saragozai gázmaszkgyárat. Bucurestiből jelentik: Tegnap délelőtt avatták fel ünnepélyes keretek között a Saragoz gázmaszkgyárat. Az ünnepségen jelen volt Glatz tábornok hadfelszerelésügyi államtitkár is.

Sírköavatás. Sámuel Albert sírköavatása f. hó 30-án délelőtt 11 órakor lesz a targonmuresi-marosvásárhelyi ort. zsidó temetőben, melyről rokonaikat, jóbarátait és ismerőseiket ezúton értesíti özv. Sámuel Albertné és leánya.

Varsóba utazott Van Zeeland bizalmi embere, hogy előkészítse a belga miniszterelnök gazdasági tárgyalásait. Brüsszelből jelentik: Frère, Van Zeeland bizalmi embere Varsóba utazik, hogy előkészítse a belga miniszterelnök által a francia és angol kormányok kérésére folytatandó akciót. Ismeretes, hogy Van Zeeland a nemzetközi gazdasági viszonyok enyhítése érdekében fog tárgyalni a különböző országokbeli felelős tényezőkkel.

Brockhaus-világ-atlas

a német könyvkiadás remeke lesz. Nagyság 16/23 cm. Lexikonalak, 670 színes térkép, 840 műnyomású kép, 680 lap, teljes földrajzi névjegyzékkel. Előzetes rendelések kedvezményes ára 648 lej portóval, vámmal. Megjelenése után sokkal drágább lesz. Siessen előjegyezni LEPAGE-nál, Cluj. Kérjen ingyen részletes prospektust.

UJ KELET Legújabb hírek

A köztársaságiak megbénították a felkelők biscayai offenzíváját

Valenciát bombázták a felkelők repülői

Az angol delegátusok javaslatot nyújtanak be a Népszövetséghez a spanyolországi önkéntesek visszahívására

Valencia, május 28. (Rador.) A kormány jelentése szerint a biscayai arcvonalon Munguia körzetében támadtak a köztársasági haderők és az ellenséget kivették állásaikból, északra San Lorenzo de Maruritol. A középfronton a köztársaságiak Orduna környékén vezettek támadásokat és nagyobb veszteségeket okoztak az ellenségnek, amelynek offenzíváját megbénították.

Ugyancsak Valenciából jelentik, hogy az elmúlt éjjel a felkelők repülő-támadást intéztek Valencia ellen. A felkelők repülő-támadásának Valenciában 20 halottja és 100 sebesült áldozata van. A valószínűleg Palma Majorcából jött gépek több, mint 40 bombát dobtak le a francia nagykövetség közelében. Öt bomba a főtéren esett le és a Francia Bank épületét lángba borította.

Andujari jelentés szerint tegnap délután a felkelők megtámadták a köztársasági állásait az Espiel-Villa Marta utvonalon mentén, de visszaverettek. Számos halottja és sebesültje van az utközvetnek.

Felkelő-jelentés

A felkelők salamancai főhadiszállása jelenti, hogy az ellenség megpróbálta visszahódítani tegnap San Pedrónál elvesztett állásait, de nagy veszteségekkel visszaverették. A kormánycsapatok 200 halottat és igen sok sebesültet hagytak a harcmezőn. A köztársaságiak felgyújtották Ordunát, amit ki fognak irtani. A santanderi arcvonalon a kormány haderői megtámadták a Villa Mayor-i állásokat, de 30 halott hátrahagyásával kénytelenek voltak visszavonulni. Tegnap délután 4 órakor a felkelők erőteljesen bombázták a Las Minas hegyén lévő ellenséges állásokat, amelyek északnyugatra vannak San Pedrótól. Két óra múltán 12 felkelő század indult rohamra és 19.30 órakor az első vonalban menetelő századok részben elfoglalták a nevezett állásokat.

Vitoriai felkelő-jelentés szerint több, mint 5000 milicista támadta meg tegnap a felkelők állásait Sierra Nevadaiban, Trevlez körzetében. A kormányerők visszaverettek és nagy vereségeket szenvedtek. Az éjszaka beálltával a kormánycsapatok zajtalanul közelítették meg a felkelők állásait, akiket meg akartak lepni. Az előőrsek azonban idejében riadót csaptak és azt a néhány köztársaságiat, akiknek sikerült behatolni a felkelők soraiba, megölték. A kormánycsapatok visszavonultak egy domb mögé, ahonnan a újabb támadást vezettek tüzérési előkészítés után. A felkelők visszavonultak a lőtávolság néhány géppuskaosztag hátrahagyásával. Amikor a köztársaságiak újabb előnyomulással próbálkoztak, a felkelők ellentámadásba mentek át és a kormány haderői felbolygatott sorokban voltak kénytelenek meghátrálni, számos halott hátrahagyásával.

London, május 28. Mértékadó angol körök szerint az angol megbízottak talán még ma javaslatot terjesztenek a Népszövetség elé a Spanyolországban lévő idegen önkéntesek eltávolítására.

Valencia bombázásakor a felkelők elsüllyesztették a „Cadix” angol hajót

Ujabb jelentés szerint Valencia bombázásakor a felkelők egyik lövedéke a kikötőben horgonyzó Cadix angol hajóra esett. A Cadix legénységének 7 tagja meghalt, 8 súlyosan megsebesült, a hajó elsüllyedt. Másik bomba szintén eltalált egy angol hajót, de kár nem tett benne. A bombázás mérlege: 30 halott, 100 sebesült, 29 elpusztult épület.

SZERDÁN és CSÜTÖRTÖKÖN

MENAKA

világhírű indiai balettcsoportja az

OPERA-ban

Eredeti hindu zenekar, pazar kosztümök, eredeti hindu hangszerek. Jegyek a főtéri kioszkban és az Operánál. MINDKET ESTE TELJESEN ÚJ MUSOR!

Baldwin lemondott — Neville Chamberlain az új angol miniszterelnök

A király a grófi címet adományozta Baldwinnak

London, május 28. (Rador.) A Reuter jelentése szerint Baldwin ma délután 9.20 órakor megjelent a Buckingham palotában és az uralkodó elé terjesztette kabinetje lemondását, amit György király elfogadott. Baldwin tanácsára a király Neville Chamberlaint bízta meg kormányalakítással.

9.59 órakor Neville Chamberlain a Downing Street-ről a Buckingham palotába ment, ahol 10.10 órakor kihallgatáson jelentkezett György királynál és elfogadta a kormányalakítási megbízást.

Az összes angol lapok pártállásra való tekintet nélkül sajnálkozásukat fejezik ki Baldwin távozása felett. Ha egyes lapok nem is helyeselték mindenkor Baldwin politikai nézeteit, mind elismerik a volt miniszterelnök államférfiúi képességeit és érdemeit. A Times szerint Baldwin „babéroktól övezve és az egész nép tiszteletadásával” vonul vissza. A Daily Telegraph rámutat arra, hogy Baldwinnak köszönhető az, na Angliá-

nak nem kellett a faszizmus és a kommunizmus között választania.

Neville Chamberlain második fia Joseph Chamberlainnek, mostohatestvére a nemrégiben elhunyt Austen Chamberlainnek. 1869-ben született, 1890—97 között Bahamában volt magasrangú tisztviselő, majd megválasztották a birminghami városi tanács tagjává. 1914-ben a város helyettes polgármestere, majd a következő évben polgármestere. 1916-ban a National Service igazgatója, 1918-ban választják be az alsóházba, 1922-ben postaiügyi miniszter, 1923-ban egészségügyi és igazságügyminiszter volt. Chamberlain mindenkor széleslátókörű embernek bizonyult, általános tiszteletnek örvendett és általános vélemény szerint nagy államférfiúi erényei vannak. Az egész sajtó „Baldwin méltó utódának” nevezi.

London, május 28. (Rador.) VI. György király a grófi címet adományozta Stanley Baldwin-nak.

Megalakult az új angol kormány

London, május 28. Az új angol kormány megalakult és a kabinet listája a következő: Miniszterelnök: Neville Chamberlain, pénzügyminiszter: Sir John Simon, belügyminiszter: Sir Samuel Hoare, külügyminiszter: Antony Eden, dominiumok minisztere: Malcolm Macdonald, gyarmatügyi miniszter: Ormsby Gore, India minisztere: Lord Zetland, kereskedelmi miniszter: Oliver Stanley, az admirális első lordja: Duff Copper, hadügyminiszter: Hoare Belisha, légügyi miniszter: Lord Swinton, nemzetvédelmi miniszter: Thomas Inskip, a miniszterelnök lordja: Lord Halifax, főpécsetőr: Lord Delavare, Skócia minisztere: Elliot, egészségügyi miniszter: Kingsley Wood, közoktatásügyi miniszter: Lord Stanhope, földművelésügyi miniszter Morrison, munkaügyi miniszter: Ernest Brown, közlekedésügyi miniszter: Burgin.

Lord Kramborne és Lord Plymouth a külügyminisztérium államtitkárai marad-

nak, előbbi az alsóház, utóbbi a lordok háza számára. Államtitkárok lettek: Lord Hartington, a dominiumok minisztériumában, lord Duffer a gyarmatügyi, lord Stanley India, lord Strathcona a hadügyi, Muirhead a ezredes a légügyi, Lewellin az admirális, Wallace a kereskedelemügyi, Kenneth Lindsay a közoktatásügyi, Buthlen munkaügyi, Wernays az egészségügyi, Lord Ewershan a földművelésügyi, Hudson a közlekedésügyi, Crookshankla a bányai, Hudson a külkereskedelmi és Sir Victor Ware a hadügyminisztérium pénzügyi államtitkára.

Az új kormány tagjait ma kihallgatáson fogadta VI. György király a Buckingham-palotában.

— Lemondott az argentinai román követ. Bucurestiből jelentik: Alex. Buzdugan buenos airesi román követ lemondott tisztségéről.

Orvosi jelentés Mária királyné állapotáról

Bucuresti, május 28. A királyi udvar orvosi hivatal közli: Ma délután 3 óra 35 perckor megjelent a király előtt dr. Abramy és Mamulea, a királyi udvar orvosai hogy a királyné egészségügyi állapotáról. Mária királyné megvizsgálása után az orvosok a következő hivatalos közleményt adták ki:

Öfelsége Mária királyné megvizsgálása alapján megállapítottuk, hogy Öfelségének hosszabb pihenőre van szüksége, a március 11-ik gyomorvérzés következtében fellépő anémiája és a balcomb enyhe flebitise miatt amely egyébként a javulás útján van.

Bucuresti, 1937 május 28.

Dr. Abramy, dr. Mamulea

Uj nevet keresnek Tallin észt fővárosnak

Tallin, május 28. Az észt nemzeti tanács új nevet keres a város számára, mert Tallinn dán eredetű és annyit jelent: „dánok városa”.

Junius 14-én nyílnak meg az állami zálogházak

Bucuresti, május 28. A zálogházak működési szabályzatához a pénzügyminisztérium hozzájárulását adta. Az új zálogházak június 14-én kezdik meg működésüket.

LEGUJABB SPORT

Ma délután 5 órakor:

Telefon Club—Universitatea

Cluj-Kolozsvár, május 28. (Az Uj Kelet tud.) A ma délutáni Telefon Club—Universitatea mérkőzés érdekessége az, hogy az egyetemiek több új szerzeményt fognak kipróbálni, akiknek nevet egyelőre titokban tartják. A TC csapata tegnap este a gyorsall megérkezett városunkba. Az állomáson Donea, a telefontársaság helyi igazgatója fogadta a vendégeket, akik között ott volt Parsons vezérigazgató is. A tüzoltózenekar adott színt a fogadtatásnak. A mérkőzés 5 órakor kezdődik. Közéledik 3 órakor az U és Victoria—Drukker mérkőzés.

A Károly király parkban ma és hétfőn megnyitják le városunk atlétikai bajnokságát. A rendezőség 5 lejés belépődíjat állapított meg.

Megvédjük érdekeit Palesztinában

Üzletkörünkbe tartoznak: Kereskedelmi kapcsolatok létesítése Már meglevő képviseletek ellenőrzése Könyvvizsgálat Ingatlan és ingó vagyon felügyelete Bizalmas egyéni megbízások Piac-analízis minden szakma részére Információ, gazdasági tanácsadás. Forduljon bizalommal hozzánk:

„SHWIL”

Office for bussines relations

Dux Manó P. Vidor

TEL-AVIV, P. O. B. 1955.

Megjelent

A második bővebb tartalommal, Manelusen melléklettel

„BNÉ ASER”

„בני אשר”

Zsidó szertartási rituális szabályok kézikönyve Sulchan Aruch kivonata magyar fordításban minden zsidó háznál nélkülözhetetlen. 30 lej bélyeg beküldése ellenében portómentesen kapható Rosenzweig Anton könyvkereskedésében CLUJ. Tekintélyes ortodox és neolog rabbik elismeréssel nyilatkoznak e könyvről

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 14. Telefonszám: 18-60.

CENZURAT